МАНАЙ ЭХЭНЭРНҮҮДТЭ—ЗОЛ ЖАРГАЛ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 57 (14077) | 1973 оной мартын 8, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Мартын 8—Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр

●

Совет эхэнэр— ажалай баатар

...агай совхозой түрүү хонишодой нэгэн СССР-эй Верховно Соведэй депутат Зоя Шоймполовна Жамсаранова Байсын... гэжэ газарта үбэлжэнэ. hаянай байдалаар Зоя Шоймпо... 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаад, hайнаар ...үүжэ байнхай. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ ...ан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэхэ хараа зорилго-...

Хоринн аймаг.

...спублика доторoо нэгэнтэ бэшэ суурхаhан СССР-эй ...овно Соведэй депутат А. Ф. Варфоломеевагай нютагай ...у механизатор басаган Екатерина Голендухинао энэ фо-...раг дээрэ харанат. Комсомолка Екатерина Голендухина ...гайнгаа hургуули амжалтатайгаар түгэсхөөд, Бага-Куна-...үдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищида hуража, ме-...аторай мэргэжэлтэй болоhон байна. Мүнөө энэ нүхэр-... хоёрдохи жэлээ Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» ...оздо ажалладаг.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

...анай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаhан энэ ...то-зураг дээрэ Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой за-...у hаалишадай нэгэн, комсомолка Санжидма Тарасовае ха-...нат. Энэ нүхэрнай hаалишанаар арба гаран жэлэй туршада ...аллана. Энэ хугасаа соо Санжидма Тарасова хараалhан ...ригоёо бэелүүлжэ, ажахы доторoо эрхимлэдэг болонхой ...м. Мүнөө Санжидма үнеэн бүриhөө ехэ hү hаажа, социа...лис уялгаяа сүм дүүргэхээр оролдоно.

СОВЕТ ЭХЭНЭРНҮҮДТЭ

Хүндэтэ совет эхэнэрнүүд!

Манай социалис Эхэ ороной алдарта басагад!

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — Мартын 8-най hайндэрөөр — бүхы дэлхэйн ажалша эхэнэрнүүдэй нэгэдэлэй ба hаналаа нэгэдэлэй hайндэрөөр Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет Таанадые үнэн зүрхэнhөө амаршална.

Хабарай энэ hайндэр манай орон дотор ёhотойл бүгэдэ арадай hайндэр болонхой. Мүнөө энэ hайндэр Совет Социалис Республикануудай Союзай байгуулагдаhаар табин жэлэй ойн баярай гэрэл туяагаар толорон бадарна.

Олон үндэhэ яhатанhаа бүридэhэн социалис гүрэнние хүгжөөн бэхижүүлгэдэ, СССР-эй арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанда совет эхэнэрнүүд ехэ туhа нэмэри хээ. Эсэгэнэртээ, убгэдтээ, ахайнартаяа хамта тэдэнэр агуу ехэ Советскэ Союзые байгуулаа, дайсанhаа тэрэниие баатарлигаар хамгаалаа, манай Эхэ ороной hалбаран бадаралгые, дэбжэлтые хангаа. Тэдэнэй нэрэнүүд социалис Эсэгэ ороной алдарта түүхэ-бэшэгтэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй. Мүнөө эрэшүүлтэй мүр мүрөө ниилүүлэн жагсажа, совет эхэнэрнүүд коммунизмын асари ехэ байшан бодхооно, дэлхэй дээрэ эгээн лэ үнэн зүб, эгээн лэ энэрхы hайхан общество байгуулжа байна.

Социализмын эрхэ байдалда, аха дүү совет республикануудай бүлэ дотор бүхы үндэhэ яhатанай эхэнэрнүүдэй байдал үндэhөөрөө хубилаа. Сүлөөтэ, бүрин эрхэтэй эдэнэр гайхамшаг бэлиг шадабаряа, арга хабаяа үргэнөөр харуулна. Экономико, эрдэм наука ба соёл культурада эхэнэрнүүдэй түйлай ехэ үүргэ дүүргээгүй hалбаринууд, ниитын ажал ябуулга үгы ха юм даа. Эхэнэрнүүд фабрика, заводуудта, колхозуудта, эрдэмэй лабораторинуудта, hургуулинуудта, больницануудта, гүрэнэй эмхи зургаануудта, ажаhуудал хангалгын албан зургаануудта ажаллахадаа, уран гараа гаргана, hүбэлгэн ухаагаа, хёрхо нюдэеэ, зүрхэ сэдьхэлэйнгээ халуун дулаан ольhые зорюулна. Коммунис байгуулалтын хэрэгтэ басагадайнгаа ехэ габьяатай байhые Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнэжэ, нэрэтэй солотойгоор тэмдэглэнэ.

Мүнөө совет арад партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдhээ, КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин Пленумhээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэhэн «Совет Социалис Республикануудай Союзай табин жэлэй ой тухай» элидхэлhээ үндэhэлэн гараhан зорилгонуудые бэелүүлхын тула шэн габьяатайгаар ажаллажа байна. Социалис мүрысөөн бүхы орон доторнай дэлгэрнэ. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлдэ «Бага гаргашатайгаар ехэ, hайн шанартай продукци үгэхэ» гэhэн дайшалхы лозунг олон миллион хүнэй уряа болонхой. Ниитын үйлэдбэриин ашагүрые али бүхы талаарнь дээшэлүүлхын түлөө дэлгэрhэн тэмсэлдэ совет эхэнэрнүүдэй бүтээсэ ехэтэй, зохёохы ажалай, алмалта арьбалалтын үльгэр жэшээ харуулха байhаниинь дамжаггүй.

Мүнөөдэр эхэнэрнүүдтэ гүнзэгы хүндэлэлтэйгөөр ханданабди. Ургажа ябаа үетэнэй түрүүшын хүмүүжүүлэгшэд — эдэнэр үхибүүдтэ ниитын жаяг журам, энэрхы зан хүмүүжүүлнэ, гүн гүнзэгы мэдэрэлтэйгээр, ажалша бүхэригөөр, социалис Эхэ оронойнгоо ёhотой эрхэтэд байhаар тэдэниие урган үндылгэнэ.

Соёлой, сэдьхэл бодолойнhоо улам бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые совет эхэнэрнүүдэй бүрин хангахынь тула, эхэ байhан уялгаяа дүүргэхынь тула, арадай байдал hайжаруулхын тула парти, правительство саг үргэлжэ анхаралаа хандуулдаг. Жэл бүри олон миллион гэр байра ашаглалгада оруулагдана, хүүгэдэй эмхи зургаанууд олошорно, гэрэй ажалые хүнгэдхэhэн ажаhуудалай албан хүгжэнэ. Эхэнэрнүүдэй ажал хүдэлмэри, ажаhуудал hайжаруулха талаар партиин XXIV съезд дээрэ хараалагдаhан хэмжээнүүд хэлбэришэгүй бэелүүлэгдэнэ.

Совет гүрэнэй ленинскэ гадаадын политикые — эб найрамдалай, арадуудай хоорондохи хани барисаанай политикые манай ороной эхэнэрнүүд нэгэн hаналтайгаар дэмжэнэ гээд КПСС-эй Центральна Комитет сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэ. Индохитадай арадуудай баатарлиг тэмсэлтэй hанал нэгэтэй байжа, Дүтын Зүүн зүгтэ империалис эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү, уласхоорондын түгшүүрилэй бүхы гуламтануудые усадхахын түлөө олониитын хүдэлөөндэ тэдэнэр хабаадалсажа, дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр нүлөөлнэ. Сүлөөтэ байдалай, бодото демократиин, национальна бэеэ дааhан байдалай ба социализмын агуу ехэ суртал бодолой бэелхын тула интернационализмын ёhо гуримуудта үнэн сэхэ совет эхэнэрнүүд социалис оронуудтахи хани нүхэдтэеэ, бүхы дэлхэйн ажалша эхэнэрнүүдтэй холбоо барисаагаа үргэдхэнэ.

СССР-тэ коммунизм байгуулгада совет эхэнэрнүүдэй элитэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын хүдэлөөндэ Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй хэhэн аша үрэ ехэтэй ажал ябуулгые, хариин оронуудай арадуудтай совет арадай хани барисаа хүгжөөн бэхижүүлгэдэ ехэ туhа нэмэри хэжэ байhыень тэмдэглэн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум эхэнэрнүүдэй комитедые Арадуудай хани барисаанай орденоор шагнаа.

Таанадые, совет эхэнэрнүүд, оронойнгоо энэ үндэр хайра шагналаар КПСС-эй Центральна Комитет халуунаар амаршална.

Хүндэтэ эхэнэрнүүд! Манай Эсэгэ ороной эсэшэ сусашагүй эмэгтэй ажалшад, үнэн сэхэ басагад! Энэ баяр жабхаланта үдэр КПСС-эй Центральна Комитет элүүр энхэ, мүхэшэгүй эршэ хүсэтэй, сог залитай ябахыетнай, ажалдаа, үхибүүдые хүмүүжүүлхэдээ шэнэ амжалта туйлахыетнай, гэр бүлэдөө урма баяртай, халима зол жаргалтай ажаhуухыетнай хүсэнэ!

Совет эхэнэрнүүдтэ — коммунизм байгуулжа байгшадта, дүлэтэ патриодуудта алдар соло!

Бүхы дэлхэйн ажалша эхэнэрнүүд мандаха болтогой!

Манай агуу ехэ социалис Эхэ орон мандаха болтогой!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

СОВЕТ ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ КОМИТЕДЫЕ АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

СССР-тэ коммунизм байгуулгада совет эхэнэрнүүдэй элитэ ехэ габьяатай байhанайнь түлөө, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын хүдэлөөндэ совет эхэнэрнүүдэй комитедэй хэhэн аша үрэ ехэтэй ажал ябуулгые, хариин оронуудай арадуудтай совет арадай хани барисаа хүгжөөн бэхижүүлгэдэ ехэ туhа нэмэри хэжэ байhыень тэмдэглэн, **Совет эхэнэрнүүдэй комитедые Арадуудай хани барисаанай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1973 оной мартын 6.

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА

Малгайгаа абая эжын урда!

Саяан мүнгэн ууладаал,
Сагаан мүнхэ толгойтой,
Сарюун Эхэ ябана,
Сахариг наhаяа гороолон ябана...
Манай урда энэ Эхэ
Мандаhан нарандал ялбана.
Хэзээ хэзээнhээ нааша
Хэтьэк дабаа үгсэhэн, уруудаhан,
Манда ами наhа үгэhэн Эхын урда
Малгайгаа абая булта.
Эхэ, шинии үндэр нэрые
Элинсэг хулинсаг басагадшни
Эршэтэ байдал соогуураа
Эрэшүүлтэй адли суугаараа
Үндэр дээрэ баринал,
Үнгын дүлөөр бадарганал.
Алдарыешни арьбадхаhандаа, ашанаршни бахатайл.
Ашыешни харюулhандаа, алаг зүрхэдтөө баяртайл.
Буурал Эхэ,
Буряад Эхэ,
Ашанар тухайгаа hанаагаа бү зобо,
Арадайнгаа дунда алдартай зорино.
Үшөөл саашаа ошохо,
Үндэр сагаан ордонгуудые бодхохо.
Нангин Эхэ газар дээрэ
Нараяа уттан ябаха.
Хун шубуун шэнги сагаахан,
Хурын дуhал шэнги дулаахан
Долгитойхон хуби заяанайнгаа
Дорюун баатарынь болон тодоронхой,
Үндэр, үндэр барилгануудынь
Үдэ зубшан толоронхой.
Ашата Эхэ.
Алдарта Эхэ.
Шинии халуухан амин —
Шэдитэ хори дугаар зуун жэлэй залин.
Ашанарайшни алхасада энэ залин
Ажабайдалдань hолонгото но халин.
Мантан ордонгуудай орой дээрэhээ
Малгайгаа абана ашанаршни, Эхэ,
Шинии хэзээдэ мүнхэ дүрэ
Сэдьхэл соо хэтын хэтэдэ!

Л. И. Брежнев Японой элшэн сайдтай уулзаба

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев Японhоо СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. Ниидзэкитэй мартын 6-да уулзажа хөөрэлдэбэ. Японой премьер-министр либерально-демократическа партиин президент Каукэй Танакын эльгээhэн бэшэгые элшэн сайд Л. И. Брежневтэ баруюлhан байна.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын АласДурнын хоёрдохи таhагые даагша И. Ф. Шпедько хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

„Космос-551" ниидхүүлэгдэбэ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-551» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1973 оной мартын 6-да Советскэ Союзhаа табигдаба. Замбуулинай дайда шэнжэлхээр хараалагдаhан научна аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Аппаратурань гэмгүй hайнаар хүдэлнэ. Абтаhан мэдээсэлнүүд тоололго сэгсололгын түбтэ шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

Сагай уларил шэнжэлхэ «М-100» тухалэй совет түрүүшын ракетэ Францнин Кергелен арал дээрэhээ табигдаба. Замбуулинай дайда шэнжэлхэ ба аэрономиин талаар хамтаараа хүдэлмэри хэхэ тухай совет-француз хэлсээнэй үндэhөөр тус ракетэ табигдаhан байна. Энэ арал дээрэ хэгдэжэ байhан хүдэлмэриин программын ёhоор, удаадахи 3 hарын турша соо иимэ түхэлэй 20 ракетэ табигдаха юм.

Партийна документнүүдые hэлгэлгэ эхилээ

Эршэ хүсэеэ, эрдэм бэлигээ Эхэ орондоо, партидаа зорюулха

КОММУНИЗМ байгуулагшадай түрүү зэргэдэ ябаха. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гэhэн нангин хүсэл эрмэлзэлтэйгээр совет хүнүүд ажаhууна. Манай арадай эрхим түрүү түлөөлэгшэд, тэдэнэй манлайда ябадаг коммунистнууд эдэ үдэрнүүдтэ партийна документнүүдээ hэлгэхэдээ, арадай, коммунистнуудай үмэнэ Ленинэй партиин табиhан зорилгонуудтай түсэбүүдээ, даабаринуудаа шалгажа үзэн, табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ гамнангүй элсүүлхэ байhанаа мэдүүлнэ.

Оронoй партийна организацинуудhаа ТАСС-ай корреспондентнүүд мартын 6-да ингэжэ мэдээсэбэ:

МОСКВА. Эндэхи хүдэлмэришэн ангиин амжалтануудые барилгын суута эмхиин — «Метрострой» коммунистнууд хубаалдаха ёhоорооол хубаалдана.

Проходчигуудай бригадир И. Н. Голубев 20 гаран жэлэй турша соо эндэ ажаллана. Урдын фронтовик, дайнай жэлнүүдэй коммунист Эхэ оронойнгоо аша туhада габшагайгаар ажаллана. Тэрэ РСФСР-эй габьяата барилгашан, Ленинэй орденой кавалер, коммунис ажалай бригадын хүтэлбэрилэгшэ юм. «Метростройн» парткомой секретарь Д. Е. Метальниковай гарhаа партийна шэнэ билет абахадаа, бригадир ингэжэ мэдүүлбэ:

— Мүнөөдэрэйнгөө халаанда хүдэлхэдөө, ажалай үндэр бүгээсэ туйлахые оролдохоб. «Метростройн» хүдэлмэришэдэй дунда түрүүшүүлэй тоодо орожо, партийна билет абахадам ажалай зохид байна. Гэхэ зуура, ехэ харюусалгатай. Бригадынгаа гэшүүн бүхэнэй түрүүшүүлэй зэргэдэ ябахын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэб.

Проходчигуудай бригадир, партгруппорг А. С. Суханов, изолировщица коммунис ажалай ударник Г. Е. Рябова мүн лэ партийна билетүүдые абаба.

АЛМА-АТА. Түрүүшын номерой партийна билетэй манай гүрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленинэй нэрэ дээрэ бэшэгдэhэн тухай мэдээсэлые Казахстанай коммунистнууд урма баяртайгаар угтаа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев тэрээндэ гараа табиhан байгаа. Бүри hайнаар хүдэлжэ, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байhанаа тэдэнэр КПСС-эй ЦК-е найдуулна.

— Чимкентын хара тууланай заводто 16 шахуу жэлэй турша соо ажаллаhаб, — гэжэ тус предприятиин шудхалааша К. Мамутов хэлэнэ.— Коммунист нэрэ зэргэ ехэ юумэндэ уялгалдаг. Партийна шэнэ билет намда баруулhан үдэрые бүхы наhан соогоо hанажа ябахаб. Ленинэй партиин гэшүүн байhан үндэр нэрээ нангинаар сахижа ябахабди.

ФРУНЗЕ. Ленинэй партиин гэшүүнэй үндэр нэрэ зэргэдэ хүрэмэ байха гээшэ агуу ехэ нэрэ хүндэ, агуу ехэ харюусалга болоно гэжэ Фрунзиин трикотаж үйлэдбэриин нэгэдэлэй оёдолшон Л. К. Одринская Киргизиэдэ эгээл түрүүлэн партийна билет абахадаа, хэлэбэ.

Коммунистка Одринская республикаhаа холо саагуур сууда гаранхай. «Түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабарине 3,5 жэлэй турша соо дүүргэхэ!» гэhэн уряатайгаар тэрэ хандаа hэн.

Ракетэ стратосферэ тээшэ ниидэнэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гидрометеорологическа албанай главна управлениин начальнигай нэгэдэхи орлогшо Ю. А. Израиль энэ мэдээсэлые ингэжэ тайлбарилна.

— Сагай уларил шэнжэлхын тула 20 гаран жэлэй турша соо Советскэ Союзhаа ракетэнүүд таhалгаряагүй табигдажа байнхай. Физико-математическа эрдэмэй кандидат С. П. Перов түрүүтэй Центральна аэрологическа обсерваториин бүлэг мэргэжэлтэд манай оронhоо тиишэ ошоо. Февралиин 27-до совет түрүүшын метеорологическа ракетэ 92 километр үндэртэ ниидэн гараба. Агаарай температура, hалхинай скорость, зүг шэг, атмосферын дараса элирхэйлэн тодоруулха научна аппаратура, приборнууд тэрээн дээрэ тодхогдонхой.

Ракетын ниидэхэ үедэ бүхы аппаратурань гэмгүй hайнаар хүдэлбэ. Абтаhан мэдээсэлнүүд шэнжэлэгдэжэ байна.

В. МИНОВСКАЯ, ТАСС-ай корр.

Москва.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ НАРИЖУУЛАН ҺАЙЖАРУУЛХА

«Партдокументнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ үедэ парти доторой ажабайдал бүри удха түгэлдэр болоо, коммунистнуудай эдэбхи дээшэлээ, журамынь һайжараа, ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ парторганизацинуудай нүлөөнь ехэ болоо» гээд КПСС-эй ЦК-гай абаһан тогтоол соо заагдана.

Үнэхөөрөөшье, КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, партиин райком, партийна эхин организацинууд хадаа хабаадалсадаг. Уставай эрилтэнүүдые гүйсэдөөр бэелүүлхэ гэжэ оролдодог болоо.

Жэшээнь, судна бүтээлгын заводой фрезеровщик В. М. Далбаев политическэ һуралсалай хэшээлдэ һалиболи ябадаг, заочно һуралсалаа хаянтуу байһан юм. Тэрээнтэй хэһэн хөөрэлдөөн һайн нүлөө үзүүлээ. Мүнөө энэ коммунист ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана, институтда заочно һуралсалаа үргэлжэлүүлжэ эхилээ. Энэ заводой комплексно бригадын бригадир Н. А. Мельников мүн лэ хөөрэлдөөндэ уригдаһан байгаа. Тэрэ архида хорхойтой болоһон хүн байшоо. Иимэ хүн коллективэйнгээ үйлэдбэри дээрэ түрүү ябаха коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ, ниитынь ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ, даалһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалга шангадхаха талаар горитой хүдэлмэри бүтээгээ гэжэ тэмдэглэмээр. Энэ ушарые манай районой партийна организациин байдал дээрэһээ харуулжа болоно.

Партийна документнүүдые һэлгэжэ эхилээд байхадаа, бэлэдхэлэй үедэ ябуулагдаһан хүдэлмэриингөө дүнгые согсолон хараха, тэрээнһээ уламжалан бодото тобшолол хэхэ ушар гарана. Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэхэ үедөө КПСС-эй райком партийна эхин организацинуудтаяа бүри нягта холбоотойгоор хүдэлхэ, тэдэнэй ажал ябуулгада бодото туһа хүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан байна. Тингэжэ түбхын түрүүндэ парторганизацинуудай секретарьнарай районно семинар үнгэргэгдөө һэн. Дээдэ, дунда һургуулинуудай, техникумүүдэй партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри шэнжэлэн шалгагдаа. Тиихэдээ партийна хэрэг хүтэлбэри һайжаруулха хүдэлмэриин түсэб табиха асуудалнуудта анхарал онсо хандуулагдаа.

Хэнэйшье мэдэһээр, КПСС-эй ЦК-гай майн (1972 он) Пленумэй дүнгүүд партиин райкомой пленум дээрэ, эхин организацинуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тэндэ коммунистнуудай хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалта болон дурадхалнууд шэнжэлэгдээ, тэдэниие хүсэндэнь хүргэхэ зорилгоор тусхай хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Партийна даабари үгэхэ, тэрэниие дүүргэхэ хэрэгтэ дутагдалнууд олон бии байгаа. Зарим коммунистнуудай 2—3 даабаритай байхадань, харин нүгөөдүүлынь партийна ямаршье даабаригүй байһан ушарые анхаралдаа абаагүйдэ аргагүй һэн. Бэлэдхэлэй үедэ энэ асуудалаар горитой хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө районой диилэнхи олон коммунистнууд саг үргэлжын партийна даабаритай болонхой.

Коммунистнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ талаар партийна суглаан дээрэ, парткомой гү, али партбюрогой заседани дээрэ тэдэнэй тоосоо зүбшэн хэлсэдэг болоһон гурим аша туһатай хэрэг гэжэ тодороо. Нүхэдэйнгөө үмэнэ тоосоо барихадаа, коммунистнууд гол түлэб КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые хэр зэргэ бэелүүлжэ ябаһан тухайгаа, партийна даабаряа ямараар дүүргэжэ байһан тухайгаа хөөрэдэг байна. Үнгэрһэн 1972 оной туршада район дотор зуугаад шахуу коммунист тоосоо баряа. Гадна партийна организациингаа ажабайдалһаа таһаранги гү, али эдэбхи хэшээлгүй, ниитын ямаршье даабари дүүргэдэггүй коммунистнуудтай нүхэр ёһоной хөөрэлдөөн яһала болоо. Иимэ хөөрэлдөөнэй эсэстэ олон коммунистнууд өөрыгөө дутагдал тушаа зүб тобшолол хэжэ, ниитын хүдэлмэридэ дунда хүмүүжүүлгын ямар хүдэлмэри ябуулхаб? Хөөрэлдөөнэй һүүлээр нүхэр Мельниковэй журам эрид шууд хубилаа.

Тингэбэшье партийна зэмэ тохуулаагүй гү, али эдэбхи хэшээлгүй коммунистнууд районно партийна организаци доторнай огто үгы болоо гэжэ һанажа болохоб. Тиимэ дутагдалтай, алдуу гаргадаг хүнүүд үшөөл бии. Эдэнтэй хүдэлмэри саашадаа саг үргэлжэ ябуулагдаха ёһотой.

Районой диилэнхи олон коммунистнууд даалһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандана, түрүү зэргэдэ ябаха үүргэеэ һайнаар дүүргэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ шанга тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые эрхимээр оруулна. Районой промышленна предприяти, транспорт, барилга, хэлхеэ холбоон болон худалдаа наймаанай газарнуудта хүдэлдэг 1.400 гаран коммунистнуудай 938 хүниинь коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Үнгэрһэн жэл ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэһэн түүхэтэ жэл байжа, тэрэнэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ехэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хам оролсоһон манай районой ажалшад горитой амжалта туйлажа шадаа. Районой промышленна предприятинууд продукци худалдаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 26-да дүүргэһэн юм. Тингэжэ түсэбһөө гадуур 1,4 миллион түхэригэй продукци хэрэглэгшэдтэ дамжуулан ябуулагдаһан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103,2 процент дүүргэгдээ. Энэ талаар «Электромашина» завод, Калининай нэрэмжэтэ завод, тоһоной бааза бултанһаа һайн амжалтатай. Худалдаа наймаанай эмхинүүд, ниитын эдеэ хоолой предприятинууд жэлэйнгээ түсэб мүн лэ үлүүлээ. Түсэбһөө гадуур 40 мянган тонно шахуу арадай ажахын ашаан шэрэгдэһэн байна.

Ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Электромашина» заводой, тоһоной баазын, 608-дахи СМУ-гай болон бусад коллективүүд илаа һэн. 17 коллектив КПСС-эй обкомой, республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй ба облпрофсоведэй ойн баярай хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Партийна организациин хүтэлбэри доро «Электромашина» заводто өөрынгөө табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Тэрэ хүдэлөөндэ коммунистнууд токарь К. П. Антонов, стерженщик М. С. Салимов, изолировщик М. М. Кобезская гэгшэд эхи табиһан байна. Мүнөө тэдэнэрэй үүсхэл дэмжээшэд долоон зуугаадтаа дүтэлөө. Судна бүтээлгын заводой 170 коммунистын 132-ынь коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тус заводой коммунист В. А. Лысенкын хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай, КПСС-эй XXIV съездын нэрэмжэтэ бригада «табан үдэрэй даабарине дүрбэн үдэр соо дүүргэхэ» гэһэн үнэтэ үүсхэл гаргаһан байгаа юм. Тэрэ коллективэй гэшүүдэй жэшээгээр заводой 18 бригада мүнөө хүдэлжэ байнхай.

Улаан-Үдын оёдолой фабрикын 1-дэхи цехые фабрикын партийна организациин секретарь Л. А. Просветова хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэ цехэй хүдэлмэрилэгшэд 1972 ондо бэелүүлхээр абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Тэдэнэр даабариһаа гадуур 8.5 мянган самса оёжо тушаагаа. Энэ цехтэ 140 хүн ажалладаг. Тэдэнэй 60 хүниинь жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргээд, мүнөө апрель—июль һарануудай түсэбөөр ажаллажа байна бшуу.

КПСС-эй райком эхин организацинуудай хүдэлмэриие шэнжэлхэ, ажал ябуулгадань туһалха асуудалда анхаралаа ехээр табина. Партийна хүдэлмэриин онол аргада һургаха хэрэгтэ партийна хүтэлбэрилэгшэдэй семинар, зүблөөн үнгэргэлгэ туһатай зүйл боложо шадана гэжэ тоолодогбди. Гадна район дотор залуу коммунистнуудай һургуули хүдэлнэ. Үнгэрһэн жэлдэ партиин райкомой бюрогой заседани дээрэ партийна 27 организаци элдэб шухала асуудалаар тоосоо бариһан байха. Энэ ушар партийна хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ һайнаар нүлөөлһэниинь элитэ ааб даа.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэлэй ябажа байха үедэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри нилээд эдэбхижээ, удха һайнтай болоо. Жэшээнь, партийна суглаанууд болзор соогоо һайн бэлэдхэлтэйгээр боложо үнгэрнэ. Тэндэ партийна ажабайдалдахи шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ. Суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые бэлдэлгэдэ, зүбшэлгэдэ коммунистнууд олоороо, эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Энэ ушарые нёдондо боложо үнгэрһэн тоосоото-һунгалтын суглаануудай дүн гэршэлжэ үгэнэ. Эдэ суглаануудта бүхы коммунистнуудай 90 процентнь хабаадалсаа, суглаанда ерэгшэдэй 33 процентнь тоосоон тушаа үгэ хэлээ. Тоосоото-һунгалтын суглаанууд дээрэ коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые, оруулһан дурадхалнуудые дүүргэлтэ болгохо хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай, бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ захалаа.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэл хадаа ниитэ-политическэ, үзэл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ мүн лэ ехэ урагшатайгаар нүлөөлнэ. Коммунистнуудай һуралсал, тэрэнэй шанар урданайхида орходоо һурагтүй дээшэлээ гэжэ тэмдэглэхэ уялгатайбди. Мүнөө КПСС-эй райком эрхим пропагандистнарай дүй дүршэл согсолхо талаар эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри ябуулна.

Парти доторой хүдэлмэриин эгээл шухала зүйлнүүдэйнь нэгэн хадаа партиин зэргэнүүдые бэхижүүлгэ болоно. Партиин зэргэдэ хүдэлмэришэдые шэлэн абаха асуудалда онсо анхарагдаа. Тиигэжэ 1972 оной туршада партиин гэшүүндэ кандидадаар абтагшадай 53 процентнь хүдэлмэришэн, 50 процентнь комсомолшууд болоно. Энэ үрэ дүн хадаа урда жэлнүүдэйхидэ орходоо яһала дээгүүр гээшэ.

Гэхэ зуура парти доторой хүдэлмэри эхин организаци бүхэндэ адли тэгшээр һайжарһаа гэжэ хэлэжэ болохоор бэшэ. Зарим тээгүүр коммунистнуудай суглаан партиин Уставаар заагдаһан болзор соогоо болоногүй, суглаандаа олон коммунистнууд ерэнгүй байха ушарнууд үзэгдэнэ. Энэ юу гэршэлнэб гэхэдэ, партийна организаци бүхэн хүдэлмэрээ хүсэд эдэбхижүүлжэ шаданагүй. Ушар тиимэһээ партийна документнүүдые һэлгэхэтээ хамта партийно-эмхидхэлэй, коммунистнуудай дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай хүдэлмэри бүри һайжаруулха шухала.

З. САМОЙЛОВА,
КПСС-эй Советскэ райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

СОВЕТ ЭХЭНЭР — ГҮРЭНИИЕ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ

УУЛЗАЛГА

Фоторепортаж

Арад зонойнгоо этигэл найдабарине харюулжа, али бүхы эрилтэнүүдыень саг дарынь бэелүүлхэ гээшэ хүндэтэйшье, хүшэр хүндэшье гээшэ ааб даа. Теэд арадай зарса, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыбикжап Аюшеевна Бадмаева зоной найдабари харюулха гэжэ бүхы хүсөөрөө оролдодог заншалтай.

Тээмэндэ Цыбикжап Аюшеевна хонидойнгоо түлэг хурьгалжа байгаашье һаань, нэгэ сүлөөдөө хүршэ Дэрээнэй совхоздо ошожо, һунгагшадтайгаа хани халуунаар уулзаһан байна. Баяр ёһололой оршон байдалда үнгэрһэн энэ уулзалга дээрэ гол түлэб оронойнгоо ниислэл хото — Москвада болоһон СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн баярай суглаанда байлсаһанаа, мүн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй дэлгэрэнгы элидхэл тухай, социалис оронуудһаа ба хилын саадахи хари гүрэнүүдһээ айлшаар ерэһэн түлөөлэгшэдэй хани халуунаар хэлэһэн үгэ тухай һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна. Мүн амаралтадаа Энэдхэг ороноор аяншалжа, үзэсхэлэнтэ гоё һайхан дурасхаалта газарнуудаар ябажа юу хараһанаа дэлгэрэнгыгээр, удха түгэлдэрөөр хэлэһэн юм. Энээниисэнь һургуулиин һурагшад, совхозой ажалшад анхаралтайгаар шагнажа, ехэтэ һонирхоһон байна.

— Һунгагшадтайгаа заатагүй уулзажа, захиһан захилайнь хэр дүүргэгдэжэ байһые удааруулангүй хэлэжэ, дуулгажа байха бологдонол даа. Мүнөө манай отарада хонидной хурьгалжа хахадлаад шэхуу байна. Байгша оной үбэлэй хэды саһа ехэтэй, хүйтэншье һаань, һүрэг эхэ хонидой хүшэ тамир яһала һайнуул. Абтаһан хурьгадшье өөдэргэн солбонууд. Һүүлэй мэдээгээр, отарадамнай 78 эхэ хонин эхирлээ. Үшөөшье эхирлэхэ хонид бии хэбэртэйгшэ. Юрэдөө, Буряадай республикын байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярта зорюулан абаһан социалис уялгамнай сүм дүүргэгдэхэл байха, — гээд

Гааргын совхозой а... хонишон, депутат. Цы... Аюшеевна Бадмаева... һэн.

Вл. ЖИГЖИ...
Хурамхаан.

ЗУРАГУУД ... 1. Арадай зараса Ц. ...ва Дэрээнэй совхозой ...шон Санжидма Ба... һаалишан Евдокия Дэ... (зүүн гарһаа) гэгшэд ...рэлдэжэ байна. 2. СС... Верховно Соведэй ... ахалагша хонишон ... Бадмаева.

ДЕПУТАДТАА ҺУНГАГШАД ХАНДАНА...

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Екатерина Константиновна Дмитриева нарин сэмбын фабрикада сэмбэ нэхэгшээр ажалладаг. Депутадта элдэб асуудалаар хүдэлмэришэд хандадаг байна.

Жэшээнь, П. Н. Понятовагай гэрынь 1972 оной май һарада галда абтажа дүрэшоо. Үниинэй пенсидэ гаранхай, наһатай болоһон энэ хүгшэн өөрынгөө ушар дурдажа, залуу басаган депутадта ороно. Екатерина Константиновна хүгшэндэ иигэжэ ойлгуулжа үгэнэ:

— Би тэрэ асуудалыетнай элирүүлээд байнаб. Ябажа байгша 1973 оной нэгэдэхи квартал соо та гэртэй болохо ёһотойт. Энээн тухай Октябрьска райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. А. Антакшинова мэдээсээ.

Депутат басаганда фабрикада вахтёроор хүдэлдэг В. Я. Коноплева хандахадаа, мүн лэ гэр - байрын асуудал табиба. Екатерина Константиновнагай энэ хүдэлмэришэнтэй даруугаар һуужа, яаралгүй хөөрэлдэһэнэй эсэстэ иимэ юумэ элирбэ: В. Коноплёва үнэндөө гэртэй хүн болоно. Зүгөөр хурьгэ, басагантаяа багтажа ядаһан дээрэһээ гэр бэдэрхэ баатай болоһон. Депутат Е. К. Дмитриева: «Хурьгэ, басагантайтнай хөөрэлдэхэб, тиигэһэн хойноо гэр байрын тухай хэлсэхэбди», — гэжэ үгэеэ дүүргэнэ.

— Гэрымни заһажа үгыт гэһэн мэдүүлгэ ЖКО-до баряаб, тиигэһэмни гэр заһабарилгын ээлжээндэ намайе оруулаагүй байна, — гэжэ фабрикын хүдэлмэришэн Г. Ф. Шумилова депутадта хандана...

Бусадшье асуудалаар депутадта хандаха һунгагшад олон. Бултыень дурдажа барахаар бэшэ. Заводтохи хүдэлмэриин талаар мүн лэ хэлсээн гарадаг. Сосново, Октябрьска посёлогууд худар хүдэлмэришэдые һүниин 12 часһаа хойшо шэрэжэ абаашадаг автобус нэгэ үе ябахаяа болёод байба. Һүниин халаанда хүдэлдэг хүдэлмэришэд энэ ушарые депутадтаа хэлэбэ. Е. К. Дмитриева фабрикынгаа транспортын таһагай начальник нүхэр Ивановтай хөөрэлдэжэ, энэ асуудалые зүбтүүлһэн байна. Мүнөө автобус һүниин халаанай хүдэлмэришэдые Сосново, Октябрьска посёлогуудта шэрэжэ абаашадаг болоо.

Нэгэтэ М. Л. Серьгина гэжэ үндэр наһатай, үтэлһэн хүгшэн Е. К. Дмитриевада оробо. Энэ ганса хүгшэн ямарш мүрөө олохоёо болинхой ябаа. Теэд залуу депутат басаган энэ хүгшэниие наһатайшуулай гүрэнэй тэдхэмжын байшанда оруулжа, түбхинүүлһэн байна.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Е. К. Дмитриева һунгагшатай хөөрэлдэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Тоо, БАРИМТАНУУ...

«СССР-тэ ажахы... нэн, соёлой ба ниит... тическэ ажабайдал... һалбаринуудта эх... эрашуултай адли ... юм».

(СССР-эй Консти...

☆ Советскэ Союз... һуудаг 16-һаа 54 ... наһанай 100 эхэн... тухайнь хүдэлдэ... али һурадаг байна.

☆ Мүнөө үедэ ... ажахыда ажаллада... мэришэд болон алб... дай 51 процентнь, ... даа наймаанда, ... хоолой газарта, ... но-техническэ ханга... дэлдэг хүнүүдэй — 7... центнь, гэр һуудала... нальна ажахыда ажа... хүдэлмэришэдэй 54 ... центнь эхэнэрнүүд ...

☆ 1971—1972 онуу... ралсалай жэлдэ юрэн... дэмэй үдэрэй һургуул... 1.683 мянган эхэнэр ... ажаллана гэхэ гү, ... шнай бүхы багшнар... процентнь болоно.

☆ Революциин ... Росеида оройдоо ... элдэб мэргэжэлтэй ... врач байһан юм. ... 1972 ондо элдэб мэр... тэй врачнуудай ду... мянганиинь эхэнэрнүү... гаа. Энэнь бүхы врач... 72 процентнь болоно.

ҺУРАЛСАЛ ДҮҮРЭЭ

КПСС-эй обкомой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн партийна болон совет кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ һарын курсада һурахаар партиин райкомуудай пропаганда ба агитациин таһагые даагшанар суглараһан байгаа. Мүнөө тэдэнэр һуралсалаа дүүргэбэ. Һуража байха үедөө партийна хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй XXIV съездын документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалһан байна. Мүн тэрэшэлэн экономикын, партийна байгуулалтын, үзэл сурталай хүдэлмэри эмхидхэхэ асуудалнуудаар лекци шагнаа. Шухала асуудалнуудаар хэдэн дахин семинар болоһон.

Һуража байха үедөө таһагые даагшад городой промышленна предприятинуудаар ябаа, КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой хүдэлмэритэй танилсаа. Соёл сурталай хүдэлмэри эмхидхэн ябуулдаг дүй дүршэлөө халан абалсаха зорилгоор хөөрэлдөөн нэгэтэ бэшэ болоо.

Хэшээлэйнгээ эсэс багаар курсада һурагшад республиканска «Буряад үнэн» ба «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редакцинуудай журналистнуудтай уулзажа, социалис мүрысөө эмхидхэдэг, хүтэлбэриидэг хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ үгэһэн байна.

М. МЕДОВАЯ.

АЖАЛАЙ СОЛО ДУУДАН...

Партиин Прибайкалиин райкомой бюрогой зүблөөн дээрэ түрэл республикынгаа 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха тухай хөөрэлдөөн болоо һэн. Февральһаа июнь хүрэтэр «Предприятинууд болон колхозуудай үдэрнүүдые» аймагай түб тосхондо үнгэргэхэ гэһэн шиидхэбэри бюрогой зүблөөн дээрэ абтаба. Энэ хэмжээ ябуулгада бэлэдхэл хээд, тэрээниие үнгэргэхэ тусхай комисси байгуулагдаа. Партиин райкомой хоёрдохи секретарь С. Машкин комиссиин хүтэлбэрилэгшөөр баталагдаа.

Иимэ үдэрнүүдтэ предприятиин гү, али колхозой ажал хүдэлмэри тухай, тосхоной соёл культурын хүгжэлтэ тухай өөр янзын тоосоон баярта ойгоо тэмдэглэжэ байһан республикада угтахэ юм. Энэ хэмжээ ябуулгын түгэсхэлдэ хүдөөгэй артистнар концерт табиха байна.

Прибайкалиин промышленна предприятинуудай эгээн залуунуудайнь нэгэн — Таловкын түмэр бетон хэрэгсэлнүүдые хэдэг завод эгээл түрүүлэн тоосоогоо үгэхэ найдабарида хүртэбэ.

Аймагай соёлой байшангай фойе соо завод амжалтынгаа дээжэнүүдые дэлгэжэ, олоной үзэмжэдэ табиба. Агуу Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй Дурасхаалай туг, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй болон ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө заводой хүртэһэн КПСС-эй обкомой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Верховно Соведэй Президиумэй, облпрофсоведэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотанууд табяатай байна.

Заводой бии болоһон сагһаа хойшо ажалай арбан түрүүшүүл гүрэн түрын хайра шагналда хүртэһэн, аймагай түрүү коллективэй дундаһаа коммунис ажалай 310 ударник урган хүмүүжэһэн байха юм. Энэ үе соо заводшье эршэмтэй түргөөр хүгжөө. 1958 ондо 3.600 кубометр түмэр бетон хэрэгсэл бүтээн гаргагдаһан байгаа һаа, үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ энэ тоо 54.400-да хүрэһэн байна бшуу. Гансахан наймадахи табан жэлэй туршада Таловкын хүдэлмэришэд 245.800 гаран кубометр хабсарагдамал түмэр бетон бүтээн гаргаа. Түсэбһөө гадуур гурба мянгаад кубометр түмэр бетон бүтээгдээ.

«Таловкын урданай ба мүнөөнэй байдал», «Манай ветеранууд» гэһэн стенднүүд олониие һонирхуулна.

Хүдэлмэришэдэй эбтэй эсэтэй коллектив ерээдүйн зол жаргал тээшэ эрмэлзэн ажаллана, ажаһууна. Эгээл бага гаргаша гаргажа, эрхим шанартай ехэ продукци Эхэ орондоо бэлэглэхын тулада тэдэнэр хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана. Хахад жэлэйнгээ даабарине июниин 28 болотор, жэлэй түсэб декабриин 28 болотор дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 300 кубометр түмэр бетон хэрэгсэл бүтээн гаргаха, юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэйхидэ орходоо энэ жэлдэ ажалай бүтээсые найман процентээр дээшэлүүлхэ, хүдөө тосхоной ажалшадта үзүүлэгдэдэг шефскэ туһаламжые һайжаруулха гэһэн социалис уялга заводой хүдэлмэришэд абаа.

Таловкын хүдөөгэй артистнар һонирхолтой ... бижа, айлшадые ... Түмэр бетон хэрэг... хэдэг заводой ... кын дунда һургуу... нуудай үнгэргэг... үедэ олохон предпр... мүн колхозуудай ... аймагай түб тосхо... һан байгаа. Респу... 50 жэлэй ойн хүнд... дэнэршье иимэрхүү ... хэ байна бшуу. ... болон колхозуудай ... тухай партиин рай... миссиин гэшүүдэй ... ямар бэ гэжэ мэд... гацинуудта шухала ...

Селенгинскын ... баазын, Татауровай ... материалнуудай ... Хуушан-Татауровай ... һургуулиин коллек... магайнгаа ажалш... иимэ тоосоогоо амжа... үнгэргөөд байна.

Предприяти болон ... дай амжалта, туйл... харалга Прибайкал... та үргэлжэлһөөр.

А. АФАНА...
«Прибайкалец» ...

ҺОНИРХОН ШАГНАНА

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо бэлдэлгэ республика доторнай үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа байна. Энэ алдарта ойдо зорюулагдаһан лекци болон хөөрэлдөөнүүд Мужыха нютагта үнгэргэгдэнэ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хүдэлмэрилэгшэ, геолого-минерологическа эрдэмэй кандидат К. Ш. Шагжиев, киногой артист Геннадий Данзанов гэгшэд һаяхан Мужыха тосхондо ерэжэ, тэндэхи таряашад, малшад болон һургуулиин һурагшадтай уулзаха... той хөөрэлдөөнүүд... Тэдэнэй хөөрэлдөө... шад ехэ анхаралтай... нажа, һонирхоһон ... нуудтаа тодорхой ... һан байна.

Д. ХАЛХ...
Яруна.

Колхозой тоосоото-һунгалтын суглаан

АРГА БОЛОМЖОНУУД ОЛДОХО

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз — олон һалбаритай ажахы. Һалбари болгониие зүбөөр эрхилжэ, хэрэглэгдээгүй байһан нөөсэ, баялигыень элирүүлжэ ашаглаа хада, ниилээдгүй һайн дүнгүүд туйлагдаха гэжэ тус колхозой тоосооте-һунгуулиин суглаан тодорхойлоо. Тус суглаан дээрэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр В. Н. Шабанов элидхэл хэхэдээ, саашанхи зорилгонууд дээрээ дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байна.

Колхоз аймагай ажахынууд хоорондын социалис мүрысөөндэ оролсожо, үнгэрһэн тоосоото жэлэй түрүүшын хахадта түрүүлээд, партиин райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаһан, юһэ һарын дүнгөөр хоёрдохи һуурида гараһан байгаа. Гүрэндэ мяха, һү, нооһо худалдаха жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн байха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз дотор машина, техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглаха тухай, элдэбын үлүү гаргаша болюулха тухай хэмжээнүүд абтаа.

Мүн колхозой малшад, хонишод мал ажалай продуктнуудые арьбадхан нэмээхэ тушаа ехэ оролдолго гаргаа юм. Жэшээнь, һаалишан Д. С. Иванова һаамхай үнеэн бүриһөө 3000 килограмм һү һаажа суурхаһан байна. Хонишон Т. Ц. Аюров үнгэрһэн жэл зуун хонин бүриһөө 109,9 хурьга абанхай. 100 хониһоо 100 хурьга абадаг хонишодой тоо жэл бүри олошорно. Нооһо хайшалгаашье жэл жэлээр нэмэнэ.

Гэхын хажуугаар колхоз дотор ашаглагдаагүй арга боломжонууд яһала бии гэжэ суглаан тэмдэглэһэн байна. Жэшээнь, мал шахан таргалуулха талаар биратай дүн туйлагданагүй. Гурбадахи фермын һаалишан Д. Ивановагай үнеэн бүриһөө 3 мянга гаран литр һү һаагаад байхада, бусад һаалишад хоёр мянгандашье хүргэнэгүй. Эндэһээ харахада, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэ, һаалишад, малшад хоорондын социалис мүрысөөн һулаар эмхидхэгдээ гэжэ ойлгогдоно. Отделенинүүдые эрхилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд өөһэдынгөө тушаалнуудта харюусалга багатайгаар хандадаг ушарһаа зарим һалбаринуудта байһан арга боломжонууд хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээнь, адлихан эрхэ байдалда байһан хонишодой заримань зуун хониһоо 100 гаран хурьга тэнжээжэ байхадань, заримашуул 90—95-ые абана. Хонидыншье адли, бэлшээри, тэжээлшье илгаагүй юм. Теэд эндэ адли бэшээр хандадаг хадань, иимэ дутагдалнууд үзэгдэнэ гээшэ.

Энээниие хаража, хинажа байха ёһотой хүдөө ажахын мэргэжэлтэд заримдаа хэрэглэдэггүй, ондоо ажалшье хэжэ байха ушарнууд харагдадаг. Иигэжэ мэргэжэлтэд өөһэдынгөө уялгые, харюусалгые доошолуулаа.

Саашадаа харахада таряан ажал эрхилэлгэдэ мүн лэ ехэ гээгдэл үзэгдэнэ. Илангаяа үрэһэ хүрэнгэеэ шанартайгаар бэлдэхэ, газараа һайнаар элдүүрилхэ тухай жэлһээ жэл бүри хөөрэлдөөд, тэрэнээ туйлажа шаданагүйбди. Хахалагдаһан паар, намарайшье паар буртаг ногоондо дарагдашана. Үнгэрһэн жэлдэшье хахалагдаһан паар шанараар һула байхаһаа гадна, намарай паар хахалха түсэбөө тракторна нэгэдэхи бригада 90 процент, хоёрдохи — 86, гурбадахи — 69 процентээр дүүргээ. Ихэлээрээ колхозой хабарай тарилгые богони болзорто үнгэргэхэ гэхэдээ бэлэн газар дуталдаха болоно. Үрэһэншье нёдондонойхиһоо үлүү һайн бэшэ. Зургаан мянган центнер обёосой үрэһэнэй 65—70 процентнь лэ ургаха талаараа тарилгын шанарта хүргэгдөө. Газар элдүүрилгые һайжаруулаад, эрхим шанартай үрэһэ таридаг, тарилгын болзор алдадаггүй болоо һаа, ажахы хэдэн мянгаад центнер таряа болон тэжээлэй ургаса нэмэн абажа шадаха байгаа. Мүнөө болотор кукурузын, горохой үрэһэн олдоогүй байна.

Тарилгын газарай хүсэ дээшэлүүлхын тула нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ сэхээр оруулдаг болохо, уһалууриин системэтэй боло... ла. Энээнһээ гадна ... ческэ шэнэ эрилтэнүүд... газар элдүүрилгын ... һайжаруулжа, гектар ... ургасые дээшэлүүлхэ ... ажахы дотор бии газ... дээрэһээ элирээ. Гадна ... газар ашаглаха асууд... бөөр шиидхэхэ шухала ... газар олдохоор юм.

Эдэ мэтын, үшөө ... дээгүй нөөсэнүүд ажахы... олон. Тэдэниие зүбөөр ... лэжэ, үйлэдбэридэ ... тула колхозой правл... нэй мэргэжэлтэд бүхы ... гоёо гаргаха ёһотой ... лаан онсолон тэмдэг...

С. ПАВ...

СОВЕТ ЭХЭНЭР — ЭРДЭМТЭ

Зураг дээрэ: Надежда Бужнглаевна Боянова манай Буряадай республикын мэдээжэ врачнаран нэгэн юм. Медицинын эрдэмэй кандидат Надежда Бужиглаевна республиканска больницада ажаллана.

Орьёл өөдэ

...эй орьёл өөдэ дабша... хүрэхын ту... сусахые мэдэнгүй ... хэрэгтэй гэжэ эр... наукада алба хэгшэдэй ... дээрэһээ мэдэнэбди. ... ушөө ВУЗ-да һу... байхадаа, научна хүдэл... ябуулжа эхилхэ ёһотой ... «Тэсэмгэй байхаар бэеэ ...ты. Эрдэм наукада хара ... хэжэ һурагты. Шу...ты, зэргэсүүлэгты, тоо, ... суглуулагты», — гэ... академик И. П. Павлов ... кандахадаа хэ... юм.

... Цыбикжапова үшөө ... ябахадаа шэнжэлхы ... хэхэ бэлиг шада... байһанаа харуулһан ... Тэрэ студентнэрэй научна ... эдэбхитэй гэшүүдэй ... байгаа.

...дай хүдөө ажахын ин... дүүргэһэнэйнгээ һүү... Л. Д. Цыбикжапова ... аймагта ажаллаа. ... һургуулида шудалһан ... мэдэсээ шадамараар ..., һайнаар ажаллаа ... бэлэдхэлтэй ветеринарна ... байһанаа ажал дээрэ ха... Лидия Даржаевна ас...турада орохо гэжэ шиидэбэ. Аспирантурада һуралсажа ябахадаа тэрэ диссертациингаа туршалгын хүдэлмэриие саг болзор соонь дүүргэдэг һэн. Удангүй Л. Д. Цыбикжапова диссертацияа амжалтатайгаар хамгаалжа, ветеринарна эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Аспирантураяа дүүргээд Лидия Даржаевна түрэл институтдаа ажаллахаар үлөө һэн. Түрүүшээр ассистентээр хүдэлөө. Мүнөө патологическа физиологиин кафедрада багшална. Ажалдаа хэршье сүлөөгүй ябаа һаа, Лидия Даржаевна партийна харюусалгатай даабари үнэн сэхээр дүүргэдэг. Тэрэ профсоюзай нютагай комитедэй гэшүүн, партиин Железнодорожно райкомой пропагандист юм.

Лидия Даржаевна ветеринарна эрдэм хүдөөгэй зондо ойлгуулжа үгэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэ республикынгаа колхоз, совхозуудта ходо ошодог, малшадтай уулзажа хөөрэлдэдэг юм. Л. Д. Цыбикжапова республикын ажахынуудай ажалшадай үмэнэ гуша гаран лекци гансахан энэ жэлдэ уншаа. Тэрэнэй бэлдэһэн лекцинүүд бодото байдалһаа абтажа, һонирхолтойгоор зохёогдоһон байдаг. Тиимэһээ мэргэжэлтэд, малшад тэрэниие ходо уридаг, шэнэ лекцинүүдыень шагнахаяа хүлеэжэ байдаг.

Мүнөө үеын эрдэм ухаанай бүхы туйлалтанүүдые гүнзэгыгөөр шудалжа, ажабайдалһаа гээгдэнгүй ябахаар бэеэ хүмүүжүүлхын тулада тэсэбэритэй байха, ажаллаха хэрэгтэй. Тиимэһээ Лидия Даржаевна эрдэмээ дээшэлүүлхын хойноһоо оролдожо ябадаг зантай эхэнэр юм. Һуража ябаад ажаллажа, ажаллажа ябаад һураха — залуу эрдэмтэ Л. Д. Цыбикжаповагай хүсэл эрмэлзэл иимэл даа.

— Докторско диссертаци бэлдэжэ байна гүт? — гэжэ тэрээнһээ асуубабди.

Өөр тухайгаа олон кумэ хэлэхэ дурагүй, нам даруу зантай Лидия Даржаевна сэхэ харюу үгөөгүй һэн. Гэбэшье тэрэ эрдэм ухаанай «юрын» асуудалнуудые шудалха зуураа, эрдэмэй орьёл өөдэ дабшаһан зандаа гэжэ мэдэнэбди. Залуу эрдэмтэ нэгэ хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ докторско диссертаци хамгаалаад, профессорэй нэрэ зэргэтэй болоод байха гэжэ этигэнэбди. Юуб гэхэдэ, үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхэ тэсэбэри, арга боломжо тэрээндэ бии.

З. ТЭЛИН.

ЭХЭНЭР ТУХАЙ ДУУЛАНАБ

Артистын намтарай эхин болодог «ондоохон нэгэ ушар» байдаг гээшэ aаб даа. Минии наһан соошье тиимэ ушар байһан юм.

Нэгэтэ нүхэд басагадтаяа ябажа ябахадаа, соносхол обёорбобди. Пятницкын нэрэмжэтэ ород арадай хоорто абалгын конкурс соносхогдонхой байба. Тэрэ үедэ би оёдолой мастерскойдо хүдэлдэг һэм, тиигээд уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадажа, ходо дуу дууладаг байгааб. Басагадни ингэжэ хэлэбэ гээшэ: «Ши тэрэ конкурсдо ошохо байгааш! Теэд ши юу зүрхэлжэ шадаха хүмши даа?» Тиигээд бидэ зургаан хэһэг мороженоор боосолдобобди.

Нүхэд басагадни боосоогоо алдажархёо: би алдарта хоорой шалгалтые дабажа, тэндэ абтаһан байгааб.

Би бага наһанһаа дуу дуулажа эхилһэн хүм. Черемушки гэжэ тосхондо ажаһуудаг һэмди. Тэрэ үедэ багахан тосхон юм һэн, харин эхэнэрэй уйдхартайшье, хүндэ хүшэршье хуби заяан тухай дуун зохёогдодог бэлэй. Би һонин үльгэр шэнгеэр хамаг дуунуудыень шагнадаг байгааб.

Хожомынь дайн эхилбэ. Эсэгэмни фашистнартай дайлалдахаяа, фронт мордоо. Тиимэһээ би ажалда орobоб: түрүүн — заводто, һүүлдэнь оёдолшон болоо бэлэйб. Үдэшын һургуулида һурагша һэм. Дуу дуулахаб даа. Шархатаһан хүнүүдтэ дуу дууладаг байгааб, концерт гэжэ хэлэхээр бэшэшье һаань, тэрэ дуунуудни минии эгээл түрүүшын концерт болоно гээшэ aаб даа. Магад, сэхэ урдаһаам харадаг байһанһаань гү, үгышье һаа, тон анхаралтайгаар шагнадаг һаань юм гү, юрэдөөл, дуун гээшэ хүнүүдтэ тон хэрэгтэй юумэн гэжэ бии тиихэдэл ойлгоо һэм.

Минии артист болоһон намтар эндэһээшье эхитэй бэшэ даа. Теэд минии хуби заяанда тиитэрээ юун нүлөөлөө гээшэб, мэргэжэлээ һэлгэхыемни юун баадхааб (оёдолшын мэргэжэлые би зохидшоодог һэм, мүнөөшье хүрэтэрөө зохидшооһоорби)? «Дуу, дуулаха угаа дуратай байгааб» гэжэ гү, али иимэрхүүгээр хэлээ һаа, болохо байгаа. Зүгөөр бүри хожомынь, мэргэжэлтэ дуушан болоод шахуу байхада мни, «дуунда дурлаһан угаа ехэ дуран» ерэһэн юм.

Теэд юун нүлөөлөө гэлтэйб? Ажабайдалаймнай агуу амисхал, намайе тойрожо байһан бодото байдал гэжэ би хэлэхэ байнаб. «Бодото байдал» гэһэн үгэ ямар удхатайб? Энэмнай хадаа манииие тойрожо байһан юумэн: хүдэлмэри, гэр бүлэ болон бусад — бүхы манай совет ажабайдал мүн. Энэ ажабайдал хадаа ямаршье уран бэлигые мүлижэ, дэбэргэжэ шадаха байна. Хүндэ үгтэһэн талаан бэлиг һалбарангүй байжа аргагүй. Манай ажабайдал тэрэниие заяандаашье һүнөөхэгүй бшуу. Би энээн тухай сохом этигэлтэйгээр хэлэхэ байнаб, юундэб гэхэдэ, минии өөрымни хуби заяан тэрэниие тодоор гэршэлжэ үгэнэ бшуу. Һургуулида гү, али заводто, үгышье һаа, мастерскойдо ошоходомни, намайе дууладаг гэжэ мэдэхэлээрээ, уран һайханай бүлгэмэй хэшээлдэ баадхан эльгээдэг болоо һэн.

Ходол тиимэ байдаг байгаа. Ойром нүхэдни байна гэжэ хододоо мэдэрдэг һэм. Наһан соомни хүшэрхэн нэгэ ушар тохёолдоһон юм. Хэн мэдэбэ, нүхэдэйнгөө дунда байгаагүй һаамни, тон муугаар түгэсэжэ болохо байгаа. Хүсэд дуу дууладаг боложо байтараа, хоолойн үбшэнэй шалтагаанаар дуулахаа болижо, хүгжэмөө орхихо баатай болооб. Тиигэжэ типографида хүдэлжэ эхилээб. Ажалдаа үнэн сэхээр, һонирхонгёор хандадаг бэлэйб; харин һүниин утада бодолгото бологшо һэм: «Хэзээшье дуу дуулажа шадахаа болёо гээшэ гүб»...

Гансаараа һаа, би тэрэ хохидолтой тэсэхэгүй һэм. Типографида хамта хүдэлдэг нүхэдни элдэб шэнэ эмшэдтэй уулзуулдаг байгаа, дуу заадаг байһан багшанарни сэдьхэлдэм этигэл түрүүлдэг, хожомынь бага-сага намтай дуунай хэшээл хэдэг болоо. Түрүүшээр би тон аалиханаар, халирхайгаар, байн-байн бүришье найдамтайгаар дуулаха боложо дуун тээшээ нюураараа эрьеэб.

Он жэлнүүдэй үнгэрһэн хойно, бүри мэдээжэ болоһон хойноо, Москвагай хүгжэмэй нэгэ училищида һуралсажа ороһон байгааб. «Һуралсал юунэй түлөө шамда хэрэгтэй юм» гэжэ гайхалдаа һэн. Зүгөөр би өөрөө эрдэмээ дээшэлүүлхэ, хүгжэмэйшье талаар мэргэжэлээ һэльбэхэ хэрэгтэй гэжэ шэбшээ һэм. Манай үедэ актёр, уран зураашан хадаа һургуулитай хүн байха ёһотой гэжэ һанагшаб.

Бүхы дэлхэйгээр (Европын олонхи гүрэнүүдээр, Америкэдэ, Канадада, Японой дуулаа һэм) аяншалжа, дуу дуулахын тула бэлдэхэ, хажуугаарнь номоо үзэхэ гээшэ хүндэшэг һэн. Тиимэшье һаань, би һая Москвагай Ипполитова-Ивановагай нэрэмжэтэ хүгжэмэй дунда һургуули дүүргээб.

Магад, һуралсалаймни жэлнүүд, ород болон дэлхэйн литературын эрхим дээжэнүүдые дахин уншаһамни намда туһа болоо, дуунай үгэдэ наринаар хандуулжа һургаа аабза. Һайнаар дуу дуулахын тула би мүнөө авторнуудтай хүдэлнэб.

Өөрымни дуратай нэгэ программа бии. Тэрэнээ би хэдэн жэлэй урда тээ бэлдэжэ дууланан аад, мүнөө хүрэтэр шэнэлжэ байгаад, гүйсэдхэһэн зандааб. «Эхэнэр, шамда!» гэжэ нэрэтэй программа юм. Би революциин урда тээ ажаһууһан ород эхэнэрэй хүндэ хүшэр байдалые, тэрэнэй мүнөө үеын гэрэлтэмэ алдар солые дуун соогоо хөөрэжэ үгэхые оролдодогби. Драматическа хүхюутэй, уянгата аялгатай дуунууд тэрэ программадамни ородог. Ород эхэнэр, түрэл нютаг тухай дуунуудай хуби заяан хахасашагүй.

Ондо ондоо газарһаа намда олон бэшэг ерэдэг. Дуу яажа дуулаха тухай, минии яагаад дуушан болоһон тухай асуудаг, зүбшөөл эридэг. Тиимэ зүбшөөл үгэжэ болохо аал? Арадай дуунууд (би ород арадай дуунуудые дууладагби), минии һанахада, хододоо нэгэ нюусатай: муутаар дуулахада бэлэн, харин һайнаар дуулахань хүшэр. Би бүхы сэдьхэлээрээ дуулахые оролдодогби.

Жаргалтайхан ажалтай хүнши гэжэ намда хүнүүд ходол хэлэдэг. Энэ тон зүб. Зүб даа, хүн түрэһэн хуби заяамни золтой гээшэ. Уран зураашын, артистын ажал зондо тон хэрэгтэй, искусство гээшэ арад зоной ажабайдалай таһаршагүй хуби болонхой — иимэ орон нютагта би ажаһууна бшууб. Имагтал ниислэл хотын концертнэ залнуудай сендэртэ гараха гэжэ оролдодоггүйб, харин үргэн ехэ оронойнгоо эгээл холын нютагуудта ошожо, барилганууд дээрэ, колхозуудта дууладагби. Тэндэхи шагнагшадай һайхан абариие хаража, актёрнуудта илангаяа баясхаланта анхаралаа хандуулдаг байһандань олзуурхадаг бэшэ аабзаб даа. Зүб даа, ганса тэрээнһээ бэшэ. Тэрэ нютаг хизаарнуудта ямар һайхан, гайхалтай хүнүүдтэй ушардаг гээшэбиб! Тэдэмни — минии геройнууд. Би тэдээн тухай дуулаха хүсэлтэйб.

Людмила ЗЫКИНА,
РСФСР-эй арадай артистка, Ленинскэ шангай лауреат.
(АПН).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ХҮН ЗОНОЙ ЭРИЛТЭДЭ ХҮРЭМӨӨР

...н зоной ажаһуудалай ...эмжэ хангаха хэрэгтэ ...асуудал гэжэ байдаг. Энэ хүдэлмэриие үе са... эрилтэдэ хүрэмөөр ...а, саашадань хүгжөө... тухай манай партиин ...V съезд онсолон тэмдэг. ... бэелүүлэгдэхэ шухала ...тонуудые хараалһан.

...дэхи табан жэлэй гур... шиидхэхы жэлдэ ара...ахыда бэелүүлэгдэхэ ...уялгануудай дүүргэлтэ ...шадай һуудал байдалай ...э ямараар хангаһанһаа дулдыдаха гэжэ бүхэсо... социалис мүрысөө дэл...хэ, тэрэниие һайжа...а тухай КПСС-эй ЦК-...рһан тогтоол дотор...элэгдэһэн байха юм.

...тиингаа энэ заабариие ...а абан, түрэл респуб...гаа 50 жэлэй ойе ажа...малтаар угтахын тү...мсэжэ ябаһан Буряа... ажалшадай ажаһуу... хэрэглэмжэ ханга...удалдаа наймаанай эмхи ...нуудай хүдэлмэрилэг... хүнгэн промышленно... хүдэлмэрилэгшэд түсэб ...нуудаа үлүүлэн дүүргэ... түлөө тэмсэжэ байнхай.

... ажалда республика ...ай 25 мянган хүн ха... Олонхи коллекти... үнгэрэгшэ жэлэйнгээ ...бые амжалтатайгаар ...эһэн байна. Тэдэнэй ...һаа Улаан-Үдын эд ... худалдаха эмхиин ...ектив, түмэр замай ...ын, хүдэлмэрилэгшэд, ...эгэй кооперативна нэгэ... эд бараа худалдадаг ...он коллективүүд, Ципи... комбинадай эдеэ хоо... таһагайхид болон бусад ...илгарһан байна.

...эбэшье бэелүүлжэ ...а зорилгодоо хүсэд ...гүй эмхи зургаанууд ... Үнгэрэгшэ жэлдэ хэ... дахин шалгалтануудай ...одо, ассортиментын ... магазинда байха эдеэ ... ба эд бараа асаруул..., энээниие таһалга... эмхидхэхэ хэрэг муу... ябуулдаг хүнүүд дай...аа.

...эл ерэхэ бүри худалдаа ...анай эрьесэдэ эд ба...йнь хуби улам ехэ бо... байна. Мүнөө тэрэ ма... республикын бүхы ху...а наймаанай 45,8 про...нь болонхой. Энэ хү...эй һайнаар хубсалдаг, ...ээр ажаһуудаг болоһо... гэршэ. Жэшээнь, үнгэ... жэлдэ худалдагдаһан бараае наймадахи табан һүүлшын жэлэйхитэй сасуулжа үзөө һаа, ехэ ондоо болоһон байна. 1970 ондо 5 миллион 600 мянган түхэригэй гэрэй бараан худалдагдаһан байгаа һаа, 1972 ондо 7 миллион 200 мянган түхэригтэ хүргэгдэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэл 20.500 телевизор худалдагдаа. 1970 онойхидо орходоо фото-аппарадууд 30,9, пианино, 12,3 шэл ба шаажан амһартанууд 41,4 процентээр үлүү худалдагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ шанар, шэмэ һайнтай эдеэ хоол ехээр наймаалагдадаг болоо. 1972 ондо 26 мянган тонноһоо үлүү мяхан ба мяхаар хэгдэһэн эдеэ хоол республика соомнай худалдагдаа һэн. Энэмнай 1970 онойхидо орходоо 8 мянга гаран тонноор үлүү болоно. Мүн тоһон, һүн, үндэгэн ба бэшэшье олон янзын эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр худалдагдаһан байна.

Энэ жэлэй январиин нэгэнэй мэдээгээр, республика доторхи гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанда 2182 магазин 127160 дүрбэлжэн метр хүдэлмэриин талмайтай байна. Энээн дээрэ үшөө 15 мянган дүрбэлжэн метрһээ үлүү хүдэлмэриин талмай нэмэжэ ашаглалгада үгөөд байбалнай, хүн зоной эрилтэ бүри һайнаар хангагдаха болохо ёһотой юм. Тиимэһээ партиин Буряадай обкомой ба Министрнүүдэй Соведэй, «1971—1975 онуудта республикын худалдаа наймаанай ба эдеэ хоолой материально-техническэ баазые һайжаруулха» тухай 1971 оной июлиин тогтоолые бэелүүлгые түргэдхэхэ шухала болоно. Тэрэнэй ёһоор юһэдэхи табан жэл соо худалдаа наймаа хэхэ талмай 27120 дүрбэлжэн метрээр ехэ болгогдохо ёһотой. Энэ тогтоол бэелүүлхэ талаар, сэхыень хэлэхэдэ, ехэ ажал хэгдэнэгүй. Илангаяа худалдаа наймаанай министерствын хүтэлбэрилэгшэд барилгын хүдэлмэри шамдуулха талаар хэмжээ абанагүй. Тэрээнһээнь боложо, бодхогдожо байһан олон барилга саг соогоо ашаглалгада үгтөөгүй. Мүн республикын ниитын эдеэ хоолой управлениин хүтэлбэрилэгшэд столовонуудые олошоруулха талаар зохихо хэмжээнүүдые абанагүй.

Гадна худалдаа наймаанда, хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха хэрэгтэ түрүү онол арганууды нэбтэрүүлгэ, түрүү дүй дүршэл хэрэглэлгэ тон ехэ удха шанартай. Энээнгүйгөөр мүнөө үедэ хүн зоной ургажа байгаа эрилтые хангаха гээшэ бэрхэ. Жэшээнь, арбаад жэлэй саана магазинуудай эд бараанда дүтэлхэ аргагүй байһан, тэдэнэй ассортиментшье үсөөн һэн. Энэ дутагдал һүүлэй жэлнүүдтэ үзэгдэхөө болижо байнхай. Хүнүүд ганса эд бараа бэшэ, мүн эдеэ хоол өөрөө шэлэжэ абаха аргатай болоно.

Энэ талаар наймадахи табан жэлэй туршада ехэ юумэн хэгдээ. Тэрэнэй гол зорилго — багахан саг соо олон хүниие хэрэгтэй юумээрнь хангаха, тэрээндэ эд бараа худалдаха болоно. Энэ гол түлэб наймаалагшагүй магазинуудые олошоруулгын, хүн зониие абаха эд хэрэгсэлээрнь, эдеэнэй зүйлнүүдээр таһалгаряагүй хангалгаар, шэлэхэ арга боломжо олголгын ашаар бэелүүлэгдэдэг.

1970—1971 онуудта республикадамнай 275 тиимэ магазин нээгдэжэ, 53,3 миллион түхэригэй наймаа хэбэ. Энэ республикын худалдаа наймаанда багахан хубииень эзэлнэ. Түрүү дүйдүршэл нэбтэрүүлхэ талаар эдеэ хоол ба газарай эдеэ хоол худалдаха Улаан-Үдэдэхи эмхи, мүн универмагай ба худалдаа наймаанай Хлагтын таһагай болон бусад зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд коллективүүдэйнгээ дунда ехэ юумэ хээгүй байна. Гүрэнэй түбэй ехэ хотонуудай, область болон хизаарнуудай түрүү магазинуудай дүршэлтэй танилсалха зорилготойгоор олон наймаалагшаднай, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тиишэ ябажа ерэһэн байха. Теэд ошожо, хаража ерээд, тэндэ хэгдэжэ байһан юумынь өөһэдтөө нэбтэрүүлхэ талаар хэмжээ түргэн абадаггүй байна. Тиигэжэ тус хүдэлмэри манай республикада РСФСР-эй олонхи область, хизаарнуудайхида орходоо ехээр гээгдэлдэ ороһон байна.

Энэ дутагдал заһаха талаар 1972 ондо манай республикын партийна, советскэ органууд ехэ хүдэлмэри ябуулаа юм. Тэрэнэй ашаар наймаалагшагүй 150 гаран магазин нээгдэжэ, 109 миллионһоо үлүү түхэригэй наймаа хэжэ. республикымнай худалдаа наймаанай эрьесые 20 гаран процентээр ехэ болгобо. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд түсэбөө 107,5 процент дүүргэлгэ, 1971 онойхидо орходоо 42 миллион түхэригэй үлүү эд бараа, эдеэ хоол худалдалга наймаанай хүдэлмэридэ түрүү онол аргануудые хэрэглэһэнһээ сэхэ дулдыдаа. Жэшээлэн дурдабал, промышленна эд бараа худалдадаг Улаан-Үдын эмхиин зургаан, мүн Захааминай, Кабанскын аймагуудай хүдөөгэй кооперативна худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд энэ талаар ехэ юумэ хэһэн байна. Тэдэнэй дундаһаа ниислэл хотын Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ үйлсөөр оршодог 35 дахи «Майн сэсэг» гэжэ магазинай хүдэлмэри абажа харая. Тэндэхи коллектив наймаанайнгаа хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, 1971 оной юһэн һара соо 395,0 мянган түхэригэй эд бараа худалдаһан аад, энэ саг соо 1972 ондо 580 мянга гаран түхэригэй юумэ худалдаһан байна. Тус магазинайхид эд бараагаа хүн зоной хүрэхөөр, үзэхөөр дүтэ табидаг, ерэгшэдэй абаха юумээ шэлэхэдэнь туһалдаг, хадагалдаг газартаа худалдаанда харуулагдаагүй эд бараа үлөөхэгүй гэжэ оролдодог байнад. Энэ түрүү онол арга хэрэглэхэдэ, магазин соо байһан эд бараанай ба эдеэ хоолой 70 процентһээ бага бэшэниинь худалдагдаһан байна. Гадна магазинай наймаалагшагүйгөөр хүдэлжэ эхилхэдэ, туһатай талмайнь 30 процентээр ехэ боложо үгэхэ байна. Энээнһээ гадна наймаалагшагүй магазинууд хүн зоной саг ехээр алмана. Урданайхяараа хүдэлжэ байхадань хүн мяханай, һүнэй, тоһоной, печениин, конфетын зүйлнүүдые хамтаруулжа наймаалагшада шэгнүүлээд, кассада ошожо мүнгэео түлөөд, һөөргөө ерээд, абаһаар ябатарынь 15—20—30 минуутаһаа үлүү саг һалашадаг байгаа. Мүнөө тад ондоо болоо. Хүн орохо доо, ябаһаар ябаад, дуратай эдеэ хоолоо ехэдээл һаа, 5—6 минута соо абаад, гэр тээшээ ябашадаг байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ түхэлэй магазинууд 109 миллионһоо үлүү түхэригэй наймаа хээ. Тэдэнэй хүдэлмэриие саашадань бүри урагшатай болгохын тула эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэй болоно. Юундэб гэхэдэ, магазинуудта янза бүриин эдеэ хоолой зүйлнүүдые хэхэ амһартанууд дуталдадаг байна. Теэд Буряадаймнай хүнгэн промышленностиин предприятинууд энэ талаар мүртэй юумэ хэнэгүй. Худалдаа наймаанда эдеэ хоол таби-жаран килограммай туулмагууд ба хори, хори гаран килограммай хайрсагууд соо хэгдэһэн ерэдэг. Тэдээниие бултыень гаргажа, шэгнэжэ худалдаха гээшэ ехэ саг эдидэг. Тиимэһээ анханһаа тэдэниие туулмагууд соо ехэ багаар хээд гаргадаг болоо һаань, һайн байха һэн. Энээниие түргэдхэхын тула, манай һанахада, иимэ нэгэ хэдэн хэмжээнүүд дары абтаха ёһотой һэн гэжэ һанагдана. Нэгэдэхеэр, наймаалагшагүй магазинуудай түхеэрэлгэнүүдые нэгэн түхэлтэйгөөр бүтээхэ, табиха карта зохёохо; шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилһэн магазинуудайнгаа хүдэлмэриие худалдаа наймаанай бэрхэ мэргэжэлтэдтэй танилсуулжа, зүбшэжэ байха; гурбадахяар, эд бараанай, эдеэ хоолой ассортиментые дутамаггүй болгожо, тэдэнэй хэр зүбөөр худалдан абагшадта хүртэдэгые элирүүлхэ, түргэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха; түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлдэг тусагаар магазин нээбэл һайн байна.

1973 оной туршада Улаан-Үдэ хотын эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд магазинуудайнгаа наймаанай эрьесые үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 30 гаран процентээр ехэ болгохобди гэһэн социалис уялга абаһан байна. Тэдэнэй энэ үүсхэлые Буряадаймнай хүдөө нютагуудай, бусад городуудай худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд дэмжээд, хүн зонойнгоо эрилтые дүүрэнээр хангахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргахаар шиидэнхэй. Тиихэ зуураа юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, республикынгаа 50 жэлэй һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидэнхэй.

Ц-Б. ДАШИБАЛОВ,
КПСС-эй Буряадай обкомой хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин ба худалдаа наймаанай таһагые даагшын орлогшо.

Наһан соогоо шахуу һаалишанаар ажаллажа, суудa гараһан Агафья Спиридоновна Кошелевае танихагүй хүн бүхы «Знамя Ленина» колхоздо үгы юм. Юуб гэхэдэ энэ нүхэрнай үнгэрһэн табан жэлэй туршада эрхим амжалта туйлажа, «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнагдаа бэлэй.

Мүнөө Мухар-Шэбэрэй аймагай һаалишан Агафья Кошелева түрүү һууриа алдаагүй, батаар барижа ябанхай. Жэлэй эхинһээ хойшо хоёр һарын туршада даажа абаһан бүлэг үнеэдһээ 56 центнер 15 килограмм һү һааһан байна.

Зураг дээрэ: А. С. Кошелева.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Тоо, БАРИМТАНУУД

☆ Манай орон дотор эхэнэрнүүдэй элүүр энхые сахин хамгаалгада ехэ анхарал хандуулагдадаг. Нарайлалтын байшангууд, больницанууд, эхэнэрнүүдэй бэеын элүүрые сахиха эмхи зургаанууд олоор баригданхай.

☆ 1940 онойхитой сасуулхада, 1971 ондо эжынэртэ тэдхэмжэ үгэлгэдэ, үхибүүдые хүмүүжүүлгэдэ гүрэнэй бюджедэй гаргашанууд 9,6 дахин нэмэһэн байгаа.

☆ Энэ үе соо бүхы түхэлэй юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта, интернат һургуулинуудта (хүдэлмэришэн, хүдөөгэй залуушуулай, мүн заочно дунда һургуулинуудые оруулангүй) мүнгэ зөөри һомололго 8 дахин, хүүгэдэй саад ба яслинуудта мүнгэ гаргашалга 14,3 дахин ехэ болоо. Гэхэ зуура, гүрэнэй бюджедэй мүнгэ зөөриһөө гадна, гүрэнэй, кооперативай, профсоюзай ба ниитын бусад эмхинүүдэй, колхозуудай мүнгэ зөөри балшар бага үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехээр гаргашалагдадаг байха юм.

☆ 1972 ондо 9 миллионһоо үлүү үхибүүн һургуулида ороогүй хүүгэдэй эмхи зургаануудта ябаһан байна. Гадна, зунай үедэ һургуулиһаа гадуурхи эмхинүүд, зургаанууд, хүүгэдэй талмайнууд байгуулагдадаг. 1972 ондо 5 миллион тухай үхибүүн эдэ эмхи зургаануудта, хүүгэдэй талмайнуудта ябаһан байна.

(ТАСС).

Танние ямараар ханганаб

ЭРХИМЭЭР!

Асуухадашни хэлэжэ үгэхэ, хэрэгтэй хоолоо шэлэхэдэш туһалха, үгышье һаа, элдэб зүбшөөлөөрөө хубаалдаха, өөрынгөө һанамжа хэлэхэ. Тиихэ мүртөө магазиндань ерэгшэдтэ хододоо илдам байдаг. Маргарита Васильевна иимэ һайн, зөөлэн зантайдаа зондо энэрхыгээр хандажа болоошье юм бээз. Зүгөөр бидэ һанахадаа, тэрэ хаана хүдэлжэ байһанаа һайн мэдэнэ, уялгадаа харюусалгатайгаар хандана.

Һаяхан ниислэл хотымнай Октябрьска районой 18-дахи кварталда эдеэ хоолой, хилээмэнэй ба кондитерска зүйлнүүдэй, огородой эдеэнэй шэнэ магазинууд хойно хойноһоо нээгдэжэ, тэндэ олон шэнэ хүнүүд хүдэлдэг болоо. «Олон шэнэ наймаалагшад хүдэлдэг болоо», — гэхэ аргагүйбди. Юундэб гэхэдэ, эдэ магазинууднай наймаалагшагүй, доторойнь түхеэрэлгэнүүд сүм оньһожоруулагданхай тусгаар хүсэтэй холодильнигууд тэндэ хүдэлдэг. Элдэб шэгнүүрэй туулмагууд соо эдеэ хоолой зүйлнүүд хэгдэнхэй, тагууд дээгүүр табяатай байдаг. Хүн орожо ерэхэдээ, тагай хоорондуур ябаһаар ябаад, тусгаар түмэр сеткэ соо хэрэгтэй юумээ хээд, мүнгөө түлэжэ, газаашаа гаража ошодог.

— Би худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта арба гаран жэл хүдэлжэ ябанаб. Энээнһээ урагша хуушан магазинуудта хүдэлдэг байхадаа ехэ эсэгшэ бэлэйб. Бүхэли үдэр шэгнүүрэй хажууда зогсохол, элдэб юумэ шэгнэхэш, хойшо урагшаа ябахаш — тиихэдээ ходо гүйдэлөөрөө... Аалиар хүдэлхэ аргагүй байха. Ута оошор тогтошонхой, халтал заалидаа һааш, хүнүүд шамдуулжа эхилхэ... — гэжэ Маргарита Васильевна Сахарова бидэндэ хөөрэхэдөө, иимэ нэгэ баярай үгэнүүдые онсолон хэлэбэ. — Мүнөө үедэ олошоржо байһан наймаалагшагүй шэнэ магазинууд хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар парти, правительствымнай хэжэ байһан хэмжээ ябуулгын бэелэл гээшэ aаб даа. Үшөө наймаалагшадай ажал хүнгэдхэһэн, илангаяа эхэнэрнүүдэй түлөө оролдоһон хэрэг гэжэ хэлсэгшэбди. Худалдаа наймаанда гол түлэб эхэнэрнүүд лэ хүдэлнэ гүбди даа.

Маргарита Васильевнагай ажалладаг эдеэ хоолой 21-дэхи магазинда оройдоол 10 хүн хүдэлнэ. Гэхэ зуура эдэ арбан хүн 26 мянган түхэригэй эдеэ хоол һара соо худалдаха түсэбтэй. Тэдэнэй мэдүүлһэнэй ёһоор, энэ түсэбөө гуша мянганда хүргэжэ, дүүргэхэ арга боломжонууд бэдэрэгдэжэ байна.

Энэ магазиниие даагша Валентина Ивановна Егорова арбан хоёр жэл худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта хүдэлнэ, тиихэ зуураа худалдаа наймаанай Новосибирскын институт дүүргээ. Хүдэлмэрилэгшэ Татьяна Николаевна Урбадаева совет худалдаа наймаанай Москвагай институдай 3-дахи курсда һурана. Мантай хөөрэлдэгшэ Маргарита Васильевна Сахарова — коммунис ажалай ударник...

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Октябрьска районой эдеэ хоолой 21-дэхи магазинай түрүү хүдэлмэришэд (баруун гарһаа) Е. И. Лосева, М. В. Сахарова, А. В. Власова.
Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

СОВЕТ ЭХЭНЭР — ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛАГША

Үгүүлэл

ХҮГШЭН ЭЖЫН ХОЛИСО

Гурбатайхан байхадам, намайгаа орхёод, түрэһэн эжымни наһа бараһан юм. Тиигээд лэ намайе хүгшэн эжымни үргэжэ, хүл дээрэм гаргажа, борьбо дээрэм бордойлгоо һэн. Баһа аба, эгэшэнэр, ахамни намайе ехэл хайрладаг, энхэрдэг һааб даа.

Намар болоходо, манай нютагай зарим хүнүүд, тэдэнтэй хамта минии гурбан эгэшэ, ахамни тибһэ малтахаяа ойдо гарадаг байгаа. Тэдэнэр хүгшэн эжынгээ оёһон тугал туулмагуудые, түмэр гадаһануудаа, хүнэһэ хоол абаад ошодог һэн. Тибһээр шанаһан холисодо би айхабтар дуратай һэм. Тиимэһээ тэдэнэй ерэхые хүлеэжэ ядагша һэм:

— Оо-ёо! Хэр ехэ тибһэ асархань гээшэб?—гэжэ һанахадаа, угаа баярлахаб.

— Хэр ехые асархааб?— гээд лэ эжыһээ асуухадам:

— Абяагүй байl Олоһо-ноол асарна аабза,—гээд бага зэргэ зандаран һагад харюусагша бэлэй.

Тэдэмнай Үндэр-Сагаа-наар, Шагтын-Хотогороор, Онход-Үбэлжөөнөөр тибһэ түүгээд, аяар Хүлэй-Жалга хүрэтэр ошодог байгаа. Ерэхэдээ, хүн бүхэн туулмагаа дүүргээд, хэды эсээшье һаа, баяртайнууд бусадаг һэн. Эжыдээ нигэжэ тэдэнэйнгээ хэлэдэгые би мүнөөшье мартаагүйб:

— Бидэ хонхо, һэмбэрэг, үхэр хэлэ малтаабди. Илангаяа шара газарай тибһэн ойгүүргүй томонууд байгаа даа! Дахин гарахадаа, Хүлэй-Жалгын шара газар ошохобди...

Эжымнай байшанайнгаа хойно малтаһан нүхэтэй байха. Намар эртэ малтаһан тибһэеэ тэрэ нүхэндөө булаадаг юм. Юундэб гэхэдэ, эртын гэхэ гү, али дулаанай тибһэн нялуун, амтагүй байдаг. Газарай хүрэжэ байха үедэ малтахада, саахар шэнги амтатай байдаг. Газарта булаһан тибһээ хүйтэн болоһон хойно гаргахада, тиимэ амтатай болошодог байгаа.

Заримдаа эгэшэнэрэйнгээ тибһэ асархада:

— Эжы, энэ гэһээр холисо бусалгаха гүш? — гээд асуугша һэм.

— Бусалгахаб. Хүбүүндээ эдюулхэб даа, — гэдэг бэлэй.

Хүгшэн эжымнай хирэ-хирэ болоод лэ, амтатайхан холисо бэлдэдэг байгаа юм. Нэгэтэ үбэл холисо бусалгая гээд һалаагүйб. Тиихэдэм эжы:

— Сагаалганда шанахаб, бурхандаа табихабди. — гэбэ.

— Бурхандаа табихадаш, тэрэш эдидэггүй ха юм,— гэхэдэм, эжы сухалдажа газарта хэбтэһэн арһанай мушхалаа бариад:

— Наанаһааш гү!—гээд нам тээшэ даб гэбэ. Тиихэдэнь би газаашаа һуга харайн гараа һэм. Газаа гараад, шаргаяа шэрээд, Ешэ Дугаржаб хоёр нүхэдөө дуудаад, тэдэнтэеэ Урда-Хаядаа гаража, үдэшэ болотор һолжороо бэлэйбди. Тиигээд ерэхэдэм, эжын сухал тараад, намайгаа хүлеэжэ:

— Яагаа орой болотор нааданаш? Зуурахашнил, — гэжэ байгаа һэн.

Манай хүгшэн эжы юушье хэхэдээ, ехэ бэрхэ һэн. Тиимэ хадань, нютагаархиниинь бүлта хүндэлдэг байгаа. Мойһоной гурил, айрһа, ээзгэй, тоһо, саахар холижо, эжын шанаһан тибэһэнэй холисо ёһоор амтатай һэн.

Эжынгээ шанаһан холисые һанахадаа, би мүнөөшье шүлһэндөө сасадаг хүм.

Б. ЦЫРЕНОВ,
багша.

НАРКОМОЙ БЭЛЭГ

ОН ЖЭЛНҮҮДЭЙ урда хүнүүд хүсэгүй гээшэ ааб даа. Энэ эхэнэрэй шарайда гаталан гараһан сагай сандаа, хүндэ хүшэр ажабайдалай хэтэ мүнхэдөө үлөөһэн тэмдэг, ута наһанай гэршэ, эли тодоор харагдахадал гэнэ. Тэрээнэй һаншаг бууралтаһан, сарюун шарайдань элихэнээр зурылдаһан мүрнүүд бии. Зүгөөр Александра Марковна Платонова-Малыгина омог дорюун сэдьхэлтэй, ута замдаа дайралдаһан уйдхар гашуудалдашье нугалагдаагүй хүн байна. Үнгэрһэн жэлнүүдэй үйлэ хэрэгүүд, өөрынгөө хуби заяан тухай соггой омогоор хөөрэхэ юм.

Энэ эхэнэрэй бурьялма залуу наһан тухай олон үгэ хэлэнгүй, тэрэнииень гэршэлһэн нэгэ хэдэн хуушанай документнүүдые тайлбарилжа, уншагшадай анхаралда табиха дурамни тэрэ үдэр түрэһэн юм.

1936 оной мартын 5-да энэ эхэнэртэ үгтэһэн «Парашютистын үнэмшэлгэ» гэжэ шарлашаһан бишыхан дэбтэр ехэ һонирхожо иранабди. Тэрээн соо **«Нүхэр Платонова «У-2» самолёдһоо хамтадаа 6 дахин парашюдаар һүрэжэ, түрүүшын шата гараба»** гэжэ бэшээтэй.

Теэд хайшан гээд Баргажан нютагта үгытэй хүдэлмэришэнэй бүлэдэ түрэһэн басаган аяар тэрэ сагта парашюдаар һүрэбэ гээшэб?

Залууһаа зоригтой басаган зургаан класс эндээ дүүргэһээр ажал хэхэ, ажабайдалай орьёлон байһан ороной ехэ городуудаар ябаха гэжэ эрмэлзэдэг байгаа. Теэд энэ хүсэлэй бэелүүлэгдэхэнь тэрэ сагта бэлэн бэшэ һэн. Зүгөөр хорёод онуудай үеэр байхада Александра ремесленнэ училищада һурахаяа Верхнеудинск ошоһон байна.

Тэндэ 19-тэй басаганай хуби заяанда ехэ хубилалта боложо, саашанхи ажабайдалынь одоолшье һанаһан соонь ябажа эхилээ. Ушар юуб гэхэдэ, Улаан Армиин командир, полковой комиссар Василий Федорович Платоновтой хуби заяагаа тэрэ холбоо бшуу.

Сэрэгшэ хүнэй албан мэдээжэ — нэгэ газартаа үни байдаг бэшэ. Гушаад онуудай һая гаража байхада, Платоновтан Новосибирскын сэрэгэй частьда ошоһон. Тэрэ сагнай одоошье мартагдашагүй һэмнай. Эхэ ороной социализм байгуулжа, эрхэтэн бүхэн өөрынгөө хубитые оруулха гэжэ эрмэлзэдэг түрүүшын табан жэлнүүдэй эхи табиһан сууряата ажабайдал бурьялан байгаа.

Александра нинтын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг, элдэб юумэндэ һурахые оролдодог һэн. Эгээл тэндэ байхадаа автомашиныг жолоошоной курс дүүргээд, ажаллажа эхилбэ. Тэрэ сагта машина һая бии боложо байгаа. Ушөө тиихэдэ эхэнэр жолоошон гээшэмнай үльгэртэ хэлсэдэг шэнгеэр һанагдаха байгаа. Удангүй нүхэрынь Ленинград хото һургуулида эльгээгдэжэ, Александра тэндэ жолоошоноор ажаллахын хажуугаар, спортивна мүрысоонүүдтэ хабаададаг болоо. Илангаяа хүнгэн атлетикээр тэрэ эрхим амжалта туйлажа, 1935 ондо Улаан Армиин спартакиадада хабаадахадаа, бэрхээр гүйжэ, Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан намтартай.

Һуралсалаа дүүргэһэн нүхэрынь Алас-Дурна эльгээгдэжэ, полкын комиссар болобо. Энэ үедэ совет эхэнэр летчигуудай суу орон соогуур мэдээжэ болонхой байгаа. Энэ һонин Александрай һанаа сэдьхэл татадаг, баясуулдаг болоо хаш. Зүгөөр нүхэрынь огто хоридог байгаа. Александра үгыень дуулангүй, нюусаар аэроклубта ерэжэ, самолет шудалжа эхилһэн. Зүгөөр летчик болохын тула түрүүн эрхэ бэшэ парашюдаар һүрэжэ һураха гэһэн эрилтэ тэрэ сагта байгаа ха юм. Тиигэжэл тэрэ парашютистын курс дүүргээд, зургаа дахин һүрэһэн байна.

1936 оной декабриин 25-да гараһан СССР-эй оборонын арадай комиссар нүхэр К. Е. Ворошиловай № 244-дэхи Захиралта ехэ һонирхожо уншабаб. Тэрээн соо **«Ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг Улаан Армиин командирай нүхэр А. М. Платонова-Малыгинада баясхалан хүргөөд, нэрыень барлаһан часаар шагнанаб»** гэжэ бэшээтэй.

Эдэ үгэнүүдые тайлбарилхада нимэ. 1936 оной декабрьда Москвагай Кремлиин Ехэ ордон соо РККА-гай командирнуудай эхэнэрнүүдэй 4-дэхи ехэ худалдаан болоһон байна. Ниитын эдэбхитэн, спортсменка, жолоошон, парашютистка эхэнэр Алас-Дурнын сэрэгэй округһоо делегат боложо ошоходоо, сутлаанай Президиумдэ һунгагдаха аза талаантай байшоо. Одоол тэндэ Александра Платонова-Малыгина ороной суута хүнүүдээр зэргэлжэ һуухадаа сэдьхэлэй ханаһан. Суута эхэнэр летчигууд Валентина Гризодубова, Полина Осипенко, Марина Раскова, партиин элитэ ехэ ажал ябуулагша Мария Ильинична Ульянова болон бэшэ хүнүүд һуугаа. Оборонын нарком Климент Ефремович Ворошилов элидхэл хэлээ. Надежда Константиновна Крупская зүрхэнэй халуун үгэнүүдые хэлэжэ, эхэнэрнүүдые командирнуудай дайшалхы нүхэд байхые уряалаа. Элдэб һайн үгэнүүдые дуулаһан, үндэр шагналда хүртэһэн залуу эхэнэр омог дорюун нютатаа бусаһан. Тэрэ саг гэршэлһэн № 0993 мандат Александра Марковна мүнөөшье болотор хадагалжа ябадаг.

Баһа нэгэ һонин документ. Тэрэ 1940 оной сентябриин 4-дэ үгтэһэн 361-дэхи Хүндэлэлэй грамота. Энээндэ гар табиһан сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэд нигэжэ бэшэнэ: **«Дайнда шархатаһан Улаан Армиин сэрэгшэдэй хойноһоо совет эрхэтэнэй уялга үндэрөөр дүүргэжэ, һайн дураараа харууһалга хэхэдээ, ехэ эдэбхи ба үүсхэл гаргаһан, сэхэ сэбэрээр оролдоһон командирай һамган А. М. Платонова-Малыгинада баясхалан хүргөөд, энэ грамотаар шагнанабди.».**

Шэрүүн сагай һэбшээ татажа байһан саг Финскэ кампанида шархатаһан олон сэрэгшэд Воронеж хотын госпитальдо олоороо асарагдаа. Тэндэ алба хэжэ байһан сэрэгшын нүхэр Баргажан нютагай басаган унтаха нойроо, эдихэ эдеэгээ мартажа, шархатагшадта туһалха гэжэ оролдоһон түүхэтэй.

Саашанхи ажабайдалынь хүнгэн бэшэ байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн эхилжэ, немецүүдэй Курск хото абахада, Александра Марковна эвакуацида орожо, Новосибир... ерээд, жолоошоноор ... лаа. 1944 оной апрельд... хэрынь баатарай үха... дайнда унажа, залуу эх... ехээр нэрбүүлһэн.

— Фронт ошожо, дай... тай тэмсэхэ гэһэн бодол ... маһе амар байлгахаа ... һэн. Хэдэн дахин мэд... гыемни бусаагаа. Зүгөөр ... өөрынхиеэ абажа һа... һэм,—гээд мүнөө тэрэ хө...рэнэ.

Авиационно частиин бү...дэлдэ орожо, Александ... Марковна истребител... полкын эдеэ шанагша ... лоод, дайнай харгыгаар ...руулжаа ябаһан. Элдэб ... аюулда оробошье, аза ...лаантай байгаа. Сер... эхэнэрэй энгэртэ хэдэн ... даль ялараа. Чехословак... Моравска-Острава хото... дүшэн табан оной хабар ... гаа дүүргэжэ, нютагаа бус... һэн.

Дайнай хойто жэлнүүд... Александра Марковна Б... гажанай-Адагай ОРС... эдеэ хоолой эмхи зүрг... нүүдтэ олон жэлэй турш... сэхэ сэбэрээр ажаллаһанай... гаа һүүлдэ, пенсидэ гар... амгалан ажаһууна. Мү... 68 хүрэбэшье, хүнгэн.

—Залуудаа нүхэс... спорт намдаа мүнөө боло... туһалдаг гээшэ. Үглөө бү... зарядка, элдэб упраж... хээд байхада, бэе холо... хүнгэн байдаг, — гээд Ал... сандра Марковна энеэбхи... хэлээ һэн.

Н. ГАЛДАНОВ
Баргажанай аймаг.

Ц. ДОНДОГОЙ.

МАРТЫН 8-най ШОГ

Мартын найманай үдэр
Манай эрэшүүл маһалзан,
Бэлэг-сэлэгээ барюулжа,
Бидэнээ ехээр хүхёэдэг.
— Ажабайдалаймнай шэмэг —
Арюун гоохонууднай,— гэжэ
Тархинмнай эрьетэр магтаха,
Тангариг мэтээр дабтаха.
Мартын найманай үдэр
Манаа энхэрһэн шэнгеэр
Эрэ нүхэдэйнгөө ходол
Энхэржэ байдаг гээшэ һаань,
Эхэнэр боложо дахин
Энээхэн замбидаа түрэхөөр һэн,
«Арюун гоохон» нэрээ
Арюуханаар сахигдахал һэн.

Буряадай драмын театрай артистка Ира Ирдынеевна Доржиева бэлиг шадабаритай артистнарай нэгэн болоно. Ибрагим Абдуллинай «Тоомгүй залуу наһан» гэжэ зүжэгтэ түрүүлэгшэ Сайд-Ира томоотой хамаг юумые гүнзэгыгөөр бодожо, зүб шиидхэбэри гаргаха абари зантай хүтэлбэрилэгшын образ ха юм даа. Мустай Каримовай «Айгулиин нютаг» гэжэ зүжэгтэ энэрхы дулаахан сэдьхэлтэй эхэ — Ира табан хургаяа хазахада алиниишье үбшэнтэй гэжэ һанажа, үхибүүдые хайрлажа ябадаг эжы ха юм.

Игэжэл Ира Доржиевагай элдэб олон абари зан гүн гүнзэгыгөөр харуулжа, творческо амжалта туйлажа ябахыень хүсэе.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Тоо, баримтанууд

☆ **Революциин урда тээ Россида эхэнэрнүүд һунгаха эрхэгүй байһан. Мүнөө тэдэнэр һунгалтада эдэбхитэйгээр хабаадахаһаа гадна, арадай һунгамалнууд байха бүрин эрхэтэй юм. СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай дунда 463-ниинь эхэнэр гэхэ гү, али бүхы депутадуудай 31 процент болоно. 2.045 хүн — союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй депутадуудаар, 1.137 хүн автономито республиканууд... Верховно Соведүүдэй депутадуудаар һунгагданхай. 1 миллион тухай эхэнэр нютагай Соведүүдтэ һунгагдаһан байна. Энэнь бүхы депутадуудай 45,8 процентнь мүн.**

☆ **Арадай ажахын ба соёл культурын бүхы һалбарнуудта амжалта илалтануудые туйлаһанайнь түлөө, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ эрэлхэг зориг, шэн габьяа гаргаһанайнь тү... манай алдарта эхэнэр... тэ 1.726 мянган орден, ... даль барюулагдаһан бай... 4.497 эхэнэр Социалис А... лай Геройн нэрэ зэргэдэ, ... хүн «Хадуур ба Алха»... һэн хоёрдохи алтан ме... ляар шагнагдаһан байха ... Шэн зоригто 91 эхэнэр (... ветскэ Союзай Герой бол...хой.**

☆ 500 шахуу эхэнэр на... ка, техникын, литерату... искусствын, архитекту... талаар Ленинскэ, Гүр... шангуудай лауреадууд юм.

☆ СССР гүрэндэ эхэ б... лоһон эхэнэрнүүд ехэ хү... дэтэй. 1944 оной июль... хойшо мүнөө болотор 15 ... мянга гаран эхэнэртэ «... Герой» гэһэн хүндэтэ нэр... зэргэ олгогдонхой. Олон ... бүүдые түрэжэ, хүмүүж... лэн ехэ болгоһон 3 мил... һоо үлүү эхэнэр I, II, ... шатын «Эхын алдар сол...» гэһэн орденуудаар шагн...даһан байна.

УЛААН-БААТАР

АХА ДҮҮГЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН БЭХИЖЭНЭ

ТАСС

«Эрдэнэтийн-обоо» гэжэ ээдэй молибденэй ашагта малтамалтай газарые ашаглаха талаар МНР-эй, СССР-эй правительствануудай хоорондохи экономическа, научно-техническэ холбоо барисаан тухай хэлсээн Монгол-совет харилсаае саашадань үргэдхэн хүгжөөһэн шухала ушар болоно гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Майдар «Үнэн» газетэдэ тунхаглуулһан статья доторoo бэшэнэ.

Энэ ашагта малтамалай үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаһан горно-шанаржуулгын комбинат хүсэ шадалайнгаа талаар эгээн ехэ предприятинуудай тоодо ороно.

Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай бэе бэедээ туһаламжа үзүүлхэ программын ёһоор үнгэргэгдэжэ байһан ажал ябуулга МНР-эй национальна экономико хүгжөөлгэдэ туйлай ехэ үүргэтэй. Мүнөө совет проектнэ, эрдэм-шэнжэлэлгын арба гаран институт тус комбинадай проектын документаци зохёожо байна.

САНТЬЯГО

ХОЕР ОРОНОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ТАСС

1973 ондо физическэ культура ба спортын талаар Чилиин, Кубын хоорондохи хэлсээндэ Чилиин ниислэл хотодо гар табигдаба. Спортын элдэб зүйлнүүдээр мэргэжэлтэдээ эльгээлсэжэ байлга, хоёр ороной спортсменүүдэй дунда нүрысөө үнгэргэлгэ энэ хэлсээгээр хараалагдана.

ПАРИЖ

ЗҮҮНЭЙ ХҮСЭНҮҮДЭЙ СОЮЗАЙ ПАРТИНУУДАЙ ХАМТЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Франциин национальна суглаанда үнгэргэгдэжэ байһан һунгалтын мартын 11-дэ болохо хоёрдохи туртай холбоотой асуудалнуудые зүбшэлхын тула правительственна хамтын программада гар табиһан партинуудай — ФКП-гэй, социалис партиин ба зүүнэй радикалнуудай хүдэлөөнэй делегацинууд Парижда уулзаба. ФКП-гэй Генеральна секретарь Ж. Марше, социалис партиин нэгэдэхи секретарь Ф. Миттеран, зүүнэй радикалнуудай хүдэлөөнэй түрүүлэгшэ Р. Фабр уулзалгада хабаадаһан байна. «Парламентын һунгалтын түрүүшын турай дүнгүүд орон доторoo хубилалтануудые хэхээр француз арадай хүсэжэ байһые элирхэйлэн гэршэлнэ» гэжэ гурбан партиин эндэ тараагдаһан хамтын коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Түрүүшын турай үедэ зүүнэй хүсэнүүдэй кандидадууд амжалта туйлаа.

Правительственна хамтын программада гар табиһан партинуудые олон миллион һунгагшад һайшаан дэмжэжэ, мартын 11-дэ һунгалта үнгэргэжэ, һунгуулиин округуудта нэгэ-нэгэ кандидадаа эльгээхые баталһан байна гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ.

АККРА

Африка түбиие бүрин сүлөөлхын түлөө

ТАСС

Африка түбиин альганай шэнээн газарайшье колониальна эзэмдэлгэдэ байгаа һаань, Африкын бэеэ даа-һан нэгэшье гүрэн колониализмын газарһаа гүйсэд гаража шадахагүй байна гэжэ Ганын гадаадын хэрэгүүдэй министр Кваме Баа Африка түбидэ национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ туһа хүргэлгын жаса байгуулха баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Африкын бүрин сүлөөлгэдэхын түлөө тэмсэжэ. Гана ехэ туһа нэмэри хэнэ гэжэ К. Баа тэмдэглээ.

ДЕЛИ

Таряашадта — гэр байра

ТАСС

Индиин үргэн ниитэ улад зоной байдал һайжаруулхые хараалһан Центральна правительствын программа бэелүүлэлгын үедэ Индиин 8 штадтахи үгытэй 570 мянган айл бүлэ гэр байратай болохо байна гэжэ гүрэнэй министр парламентын арадай палатада мэдүүлээ. Национальна экономико хүгжөөхэ түсэбэй табадахи табан жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ үедэ Индидэ социально-экономическа ехэ хубилалтанууд хэгдэхэ юм. Правительствын эдэ хэмжээ ябуулганууд тус программын зарим хубинь болоно.

САНТЬЯГО

С. АЛЬЕНДЕ: арадай хүсэнүүдэй ехэ амжалта

ТАСС

Мартын 4-дэ үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын үедэ Арадай нэгэдэл — Коммунис, социалис, радикал ба зүүнэй үзэлтэй бусад партинуудай нэгэдэл ехэ амжалта туйлаа гээд Чилиин Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын тусхай баримтанууд дотор хэлэгдэнэ.

Мартын 5-най үдэшэ эндэ үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үтэ хэлэһэн республикын президентын тусхайта бэшэ баримтануудай ёһоор, бүхы республика дотор һунгалтада хабаадагшадай 43 процентнь арадай нэгэдэлэй түлөө дуугаа үгөө. Энэ хадаа арадай хүсэнүүдэй туйлай ехэ амжалта болоно гэжэ Сальвадор Альенде тэмдэглэбэ.

САНТЬЯГО. (ТАСС). Мартын 5-да үнгэргэгдэһэн һунгалтын үедэ республикын национальна суглаанай 150 депутадай, национальна конгрессэй 25 сенаторай түлөө дуугаа үгэһэн тухай тусхай баримтануудые Чилиин дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Даниэль Вергара мартын 5-най үдэшэ радиогоор уншаба.

Чилиин дуугаа үгэхэ эрхэтэй 4,5 миллион хүнэй 3 миллион 660 гаран мянган хүн һунгалтада хабаадаа, харин тиихэдэ 18,80 процентнь һаналаа бариһан байна. Тиигэжэ мартын 4-дэ Чилиин парламентда үнгэргэгдэһэн һунгалтын үедэ Чилиин ажалша арад ехэ илалта туйлаа.

САНТЬЯГО

Ехэ амжалта

ТАСС

Мартын 4-дэ үнгэргэгдэһэн парламентын һунгалтын үедэ Арадай нэгэдэлэй партинуудай федерацида ородог Чилиин түрүү үзэлтэй хүсэнүүд ехэ амжалта туйлаба. Тусхай баримтануудай ёһоор, Арадай нэгэдэлэй партинуудһаа дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө һунгагшадай 43,39 процентнь дуугаа үгэһэн байна. Тиигэжэ Арадай нэгэдэл энэ һунгалтын үедэ 1970 ондо үнгэргэгдэһэн президентын һунгалтатай сасуулхада, 7 процентээр өлөн һунгагшадай дуу абаһан байна.

Национальна конгрессто гурбанай хоёр хуби дуу абажа, Республикын президентын ажал ябуулгада хойшо татаха гэһэн хархис хүсэнүүдэй хараа бодол буруу һүрөө.

Һунгалтын дүнгүүдээр Арадай нэгэдэлэй кандидадууд депутадуудай палатада — 63 һуури (урдань 54 байһан), сенадта 11 һуури (урдань 9 байһан) абаһан байха юм.

ЛОНДОН

Англиин ажалшадай тэмсэл

ТАСС

Хүдэлмэришэдые хашаха, харшалха зорилго урдаа табиһан консерваторнуудай правительствын экономическа политикые Англиин ажалшад эрид буруушаана.

Салин хүлһыень ахир түлюур хэмдэнь байлгаха политика Англиин хүдэлмэришэд буруушаан, эрид шууд тэмсэл хэнэ. Юумэнэй үнэ сэн улам хүндэрнэ.

Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ эрилтэ табижа, Ливерпуль, Суокси, Белфаст хотонуудтахи «Форд» гэжэ автомобиль бүтээлтын компаниин 20 мянга тухай хүдэлмэришэн буһалгаа соносхоо.

Газай промышленностиин 10 мянган хүдэлмэришэн ажалдаа гарабагүй. Тус промышленностиин 27 мянган хүдэлмэришэн ажалайнгаа һүүлээр үлэжэ хүдэлхые арсаһан байна. Эдэ бүгэдэнһөө шалтагаалан, промышленна 3 мянган предприятиин хүдэлмэри таһалдуулагдаһан байха юм.

Англиин 240 гаран больницын хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ буһалгаа соносхобо.

КАИР

ЕГИПЕДЭЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Һаяхан Ливиин пассажирска самолёт буудажа унагааһан Израилиин агаарай дээрмэшэдые Тель-Авивта халуунаар угтаа гэһэн мэдээсэлые Египедэй зон буруушаана. «Энэ гутамшаг муухай үйлэ хэрэг Израилиин правительствын гэмтэ ябуулгахэһыень элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ Египедэй олониитэ сэгнэнэ», — гэжэ Египедэй правительствын тусхай түлөөлэгшэ эндэ мэдүүлбэ.

Эзэмдэһэн Араб нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табиһан ООН-ой Аюулгүйн Соведэй тогтоолые Израиль тоонгүй гээд Египедэй түлөөлэгшэ тэмдэглээ. Америкын Холбоото Штадуудһаа сэрэгэй, экономическа туһаламжа, политическэ дэмжэлгэ абан, дэлхэйн үргэн олониитын һаналые Тель-Авив анхаралдаа абанагүй.

БЕЙРУТ

Түгшүүрилтэй байһаар

ТАСС

Хүршэ Араб оронуудай хилэ дээрэхи байдалые Тель-Авив улам түгшүүрилтэй болгоно. Бейрудэй «Ан-Нахар» газетын бэшэһэнэй ёһоор, Ливанай урда хилэ худар Израиль сэрэгүүдээ татажа байна. Мартын 5-да тус район руу Израилиин сэрэгэй техникэ, ябаган сэрэгшэд эльгээгдэһэн байгаа гээд хилэ шадарай һуурин тосхонуудай зон батална.

ХЕЛЬСИНКИ

«Юрэнхы дэлгүүртэ» орохые буруушаана

ТАСС

«Юрэнхы дэлгүүртэ» Финляндиин оролгые буруушаажа байһан тухайдаа «Кансан Уутисет» газетэ бэшэнэ. «Финлянди ба «юрэнхы дэлгүүргэ» хабаатай оронуудай хоорондо хэгдэһэн худалдаа наймаанай хэлсээн манай ороной экономикодо бэрхэшээл тохёолдуулха байна. Тэрээнһээ гадна тус хэлсээн манай оронийе «юрэнхы дэлгүүрэй» политикада татан оруулжа магад гээд газетын түрүү бэшэг соо хэлэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

Хэтэрмэ ехэ тоо, баримтанууд

ТАСС

Үнгэрһэн финансын жэлдэ Холбоото Штадууд 11,3 миллиард долларой сэрэгэй, экономическа туһаламжа хариин гүрэнүүдтэ үзүүлээ гээд сенаторнууд К. Кейс, У. Проксмайр тэмдэглэһэн байна. 1972 ондо 5 миллиард 274 миллион 800 мянган долларой сэрэгэй урьһаламжа хариин гүрэнүүдэй правительствануудта үгэһэн байна гэжэ тэдэ конгрессто эльгэрһэн элидхэл доторoo заана.

Урда Корей, Израиль, Греци ба бусад оронуудта США ехэ туһа хүртэнэ.

АММАН

Иорданида томилолго хэгдэбэ

ТАСС

Генерал Мухаммед Расул Аль-Килялине национальна аюулгүйе сахиха асуудалнуудаар королиин советнигээр, тагнуулай албанай начальнигаар томилхо гэһэн шиидхэбэри Иорданиин король Хусейн гаргаһан байна. «Орон дотор шахардуу шанга байдалтай болоод байһан үедэ аюулгүйе сахиха шухала» гэжэ Хусейн найдажа байһанаа Аль-Килянида эльгээһэн бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

Аль-Килянийе королиин советнигээр, тагнуулай албанай начальнигаар томилходоо, эсэргүүсэлтын палестин хүдэлөөе хашаха, харшалха гэһэн политика бэелүүлхые Иорданиин засагаархид һаналшална гэжэ нютагай зон хэлсэнэ.

КОНАКРИ

Колонизаторнуудта харюу сохилто хэгдэнэ

ТАСС

Португалиин колонизаторнуудта Гвинейн (Бисау) патриодууд шанга харюу сохилто хэнэ. ПАИГК-гай эндэ тунхаглагдаһан коммюникегэй ёһоор, февралиин 9-һөө 22 хүрэтэр ПАИГК-гай сэрэгшэд Була, Кюбончи, мүн бусад районуудта хэдэн арбаад мүрдэгшэдые үгы хэһэн байха юм. Колонизаторнуудай сэрэгэй техникэдэ, буу зэбсэгтэ ехээр гарза хохидол ушаруулагдаа.

ЛАГОС

НАЦИОНАЛЬНА БАНК БАЙГУУЛАГДАБА

ТАСС

Национальна промышленность, худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ нүлөөлхэ гээшэ Нигериин промышленностиин ба худалдаа наймаанай банк байгуулгын гол зорилго мүн. Правительствын шиидхэбэреэр 50 миллион найра (75 миллион тухай доллар болоно) хэмжээнэй капиталтай шэнэ банк байгуулагдажа, 1973 оной апрелиин 1-һээ хүдэлжэ эхилхэ байна. Банкын акционернэ капиталай 60 процентыень Нигериин правительство хинаха юм.

БОНН

НАТО-гой конференци

ТАСС

«Обороно түсэблэлгын» асуудалнуудаар НАТО-гой конференци Обераммергауда эхилбэ. Тус эмхидэ хабаатай бүхы гүрэнүүдэй сэрэгэй зуу гаран эксперт тэрээндэ хабаадана. ППА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «обороно удаан саг соо түсэблэлгын», сэрэгэй бюджедэй асуудалнууд, эмхидхэлэй ба кадрай асуудалнууд конференци дээрэ зүбшэлэгдэхэ байна.

ТОКИО

НИКСОНЭЙ ТУСХАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ ТОКИО ЕРЭБЭ

ТАСС

США-гай президентын тусхай түлөөлэгшэ П. Питерсон Японой ниислэл хотодо ерэбэ. Худалдаа наймаанай, валютно-финансын, мүн хоёр ороной хоорондохи харилсаанай бусад асуудалнуудаар һанамжануудаа хэлсэхэ зорилготойгоор тэрэ эндэ ерээ.

СЭНХИР ЭКРАН

МҮНӨӨДЭР — ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

«Орбита» харуул...

13.05 — Һүүлэй ... 13.10 — Агния Ба... шүлэгүүд Һураршад... рюулагдана. 13.50 — ... дэрэлтэ» гэһэн дамж... уран зохёогшо С. См... хүтэлнэ. 14.2... — Ф... лоор Европын чемпио... кубогта хүртэхын ... «Динамо» (Киев) ... (Мадрид) хоёр мүр... Киев хотоһоо дамж... хэгдэхэ. 15.20 — ... саанаһаа ерэһэн ... Москвада. 15.35 — ... телевидени. Залуу... зорюулагдаһан дамж... 17.15 — Забһарлал. ... — Үнгэтэ телевидени. ... белой королевы» — ... һайханай фильм. 19... «Время» — мэдээсэл... грамма.

Улаан-Үдэ харуул...

19.30 — «Сэсэг» — ... нэрнүүдтэ зорюул... программа. 20.20 — ... рай амаршалганууд». ... визор харагшадай ... концерт.

«Орбита» харуул...

21.35 — Үнгэтэ ... дени. «13 стульев» ... левизионно театр-мин... 22.45 — «Эхэнэрнүүд... надта!» гэһэн концерт. ... — Забһарлал. 24.0... «Время» — мэдээсэл... грамма.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54 приёмная — 54-93, зам. редактора — ..., зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — ..., культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — ..., информации — 34-05, общественная приёмная — ..., машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03420. Заказ № 18...